

MESERIASUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosaival
ketilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a tí-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
técimentimétere 6 lei, kötéseknél árendedmény

„Tiszteld a tisztos ipart !,”

Incasarea efectelor de comerț prin poștă

Ce taxe și comisioane se vor percepe.

Regulamentul care guvernează serviciul de incasare a efectelor de comerț prin poștă, a suferit unele importante modificări. Prin, aceste modificări, direcțiunea generală a poștelor este autorizată a incasa de la depunătorii efectelor în momentul prezentării, o serie de taxe.

OE TAXE SE VOR PERCEPE

Toate efectele până la valoare de lei 500 inclusiv, indiferent de localitatea în care sunt domiciliat pentru plată, se vor taxa cu o taxă unică de lei 10 de efect, chiar dacă vor fi incasate la domiciliul traseului.

Pentru efectele cu plata loco:

1) Dela o valoare de Lei 501 până la valoare de 5.000 lei, câte lei 5 drept comision și Lei 10 pentru spese, sau în total câte lei 15 de fiecare efect.

Dela lei 5.001 în sus, câte lei 1 de fiecare mie sau fracțiune de mie de lei, plus lei 10 pentru spese.

2) Pentru efectele cu plată în localitățile reședinte de județ;

Dela o valoare de lei 501 până la o valoare de lei 2.000, câte lei 5, drept comision și lei 15, pentru spese, sau în total câte lei 20 de efect;

Dela lei 2.001 în sus, câte lei 2 de fiecare mie sau fracțiune de mie de lei, plus lei 15 pentru spese.

3) Pentru efectele cu plata în restul localităților din țară:

Dela o valoare de lei 501 până la o valoare de lei 2.000, câte lei 5 drept comision și lei 20 pentru spese sau în total câte 25 lei de efect;

Dela lei 2.001 în sus, câte lei 2 de fiecare mie sau fracțiune de mie de lei, plus 20 pentru spese.

Pentru efectele documentare (art. 53), se percepe o taxă specială, după cum urmează:

1. Pentru efectele cu plata loco, indiferent de valoare lor, câte lei 10 de fiecare efect documentar depus.

2. Pentru efectele cu plată în toate celelalte localități, până la o valoare de lei 2.000, câte lei 10 de fiecare efect documentar depus:

Peste valoarea de lei 2.000 taxa specială va fi de lei 20 de fiecare efect documentar depus.

COMISIOANE PENTRU INCASAREA EFECTELOR LA DOMICILIUL TRASILOR

În cazul când incasarea efectelor se face la domiciliul trasilor, în afară de taxele prevăzute mai sus, la punctele B. 1, 2 și 3 și C. 1 și 2, după caz, se mai percepe în plus câte lei 10 de fiecare efect.

TAXE PENTRU ORDINUL DE PROTEST

Pentru efectele depuse cu ordin de protest, direcțiunea generală P. T. T. va percepe odată cu depunerea spre incasare a efectelor, în afară de taxele prevăzute la punctele A. B. 1, 2 și 3 și C. 1 și 2 și D., după caz, o taxă specială de lei 10 de fiecare efect, indiferent de valoarea lui.

Depunătorii pot dispune asupra efectelor lor, după ce au fost depuse spre incasare dând dispozițiuni de preschimbare, eliberare, înapoiere, etc.;

Pentru fiecare dispozițiune se percepe o taxă specială de lei 20, dacă cererea se transmite prin poștă sau de lei 40, dacă cererea se transmite telegrafic.

Efectele înapoiate din cauză de neplată se vor restitui depunătorilor, fără nici un adaus de taxă.

Pentru cupoane de incasat, Direcțiunea gene-

A Nemzeti Kisipari Hitelintézet és az iparosok hitelszövetkezeti szervezkedése

Irta: PETROVAY TIBOR,

Gazdasági és Hitelszövetkezeti Szövetségének cégvezetője.

A Nemzeti Kisipari Hitelintézet általánosan ismertté vált tervezete inkább, mint valaha, idősebb, sőt elengedhetetlené teszi a kisiparosság hitelszövetkezeti szervezkedését. Ismeretes, hogy a tervezet szerint

a Kisipari Hitelintézet nem közvetlenül fogja kölcsöntőkéit az Iparosok rendelkezésére bocsátani, hanem csak az érdekelt kisiparosok által létrehozott hitelszövetkezeteken keresztül. A kisipari rétegnek tehát egyenesen létérdeke, hogy most már felkészüljön a Kisipari Hitelintézettel való együttműködésre és megteremtse azokat a szerveket, amelyekben keresztül az Ipari Hitelintézet működésébe bekapcsolódhatik.

Az iparos társadalom előtt eddig sem volt ismeretlen a hitelszövetkezeti mozgalom. Transilvania nagyobb városaiban, mint Cluj-on, Oradea-n, Arad-on, de a kisebb városokban is igen szép eredményeket felmutató hitelszövetkezetek működnek, amelyek az általános gazdasági és hitelügyi válságot sem érezték nagyobb mértékben meg. Eltekintve a hitel-folyósítás terén végzett szolgálatuktól, jelentős szerepet játszanak az érdekelt kisiparos réteg életében, a kereteik között megszervezett évtársulások, betétes csoportok és temetkezési egyletek által lehetővé teszik a különféle egyleti és társulati vagyonnak az iparosság érdekében való előnyös gyűmölcsöztetését és azok célszerű használatát. Még abban az esetben is tehát, ha az Ipari Hitelszövetkezethez fűzött összes remények nem is valósulnának meg,

nem lesz hiábavaló fáradozás és energiapocsékolás az ily irányú szervezkedés, mert általa az iparosság olyan új szerveket hoz létre, amelyek nagyrésben pótolhatják az elvesztett, vagy válságokkal küzdő régebbi intézményeket.

Az iparosság saját, még meglevő anyagi erejéből szövetkezeti és banki hitelforrásokból igen jelentős védelmi szervvé építheti ki a maga hitelszövetkezeteit. Nem lesz tehát felesleges ismertetni a hitelszövetkezeti alakulás módját és azokat a formákat, melyeket erre nézve a szövetkezeti törvény előír.

AZ ALAKULÁS FORMASAGAI

Ahhoz, hogy egy hitelszövetkezet megalakuljon, legkevesebb 50 alapító tag szükséges. Még az alakuló gyűlés előtt az alapítóknak többször össze kell jönniök a az előzetes gyűléseken, megbeszéléseken és értekezleteken összehangolva a szándékokat, igyekezni kell már előre megteremtteni azt az értelmi és érzelmi egységet, amely nélkül sikeres szövetkezeti működés el nem képzelhető. Ha az előkészítő munkálatai megfelelően előhaladtak, alap-

szabályokért a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Uniójához (Cluj, Str. Memorandului No. 12.) kell fordulni, amely az alakulásra és a működésre nézve a megfelelő felvilágosításokat és tanácsokat készséggel megadja. Az alapszabályok összeállításával sem szükséges bajlódni, mert azok az Uniónál készen vannak. A szövetkezeti törvény szerint ugyanis a bucurești-i központ alapszabálytipusokat készít és az alakulásnál — kisebb módosításoktól eltekintve — a szövetkezeteknek azokat kell elfogadniuk. Az Unió által kiküldött alapszabályok tartalmazzák egyben az alapítási okiratot is, üzlet-részjegyzési ívrrel együtt. Az alakuló gyűlésen a tagok előtt ismertetésre kerülnek az alapszabályok, majd az alapítók mindnyájan aláírják az üzlet-részjegyzési ívet, alapszabályokat és megválasztják a vezetőséget. Az aláírás közjegyző előtt, vagy rendőrségi kiküldött előtt történik az aláírások hitelesítése céljából.

Egy üzlet-rész értéke 500 lei és abból a jegyzés alkalmával legkevesebb 10%-ot minden tagnak ki kell fizetnie. Az alakuló gyűlésen az alapítási okiratot és az alapszabályokat négy példányban írják alá az alapítók. A jegyzett üzlet-részek 10%-ára befizetett összeget pedig az alapítók letétbe helyezik bármely, már működő szövetkezetnél. Az erről szóló letéti nyugta négy alapszabállyal együtt felküldendő az Unióhoz. Az Unió az alapszabályokat lát-tamozza és egy kérelemintával együtt visszaküldi az alapítóknak, akiknek két megbízottja az aláírt kérelemmel megjelenik a járásbírósnál a szövetkezet bejegyeztetése céljából. Az alapszabályok tartalmazzák a járásbírósnak által felveendő jegyzőkönyvet, működési bizonyítványt és alapszabálykivonatot is. A bejegyeztetés után a járásbíró egy példány alapszabályt megtart, egyet visszaad az alapítóknak, egyet elküld az Uniónak, mely az alapszabályokat jóváhagyta, a negyedik példányt pedig elküldi a bucurești-i központhoz a benne foglalt alapszabálykivonat meghirdetése céljából a szövetkezetek hivatalos lapjában.

Ezen formák betöltése után a szövetkezet megkezdheti a működését anélkül, hogy a meghirdetésre várnia kellene, vagy anélkül, hogy a kereskedelmi és ipakramarainál vezetett cégjegyzékbe is bejegyeztetné magát. Mindezek a formák belyegilleték mentesek.

Megjegyzendő, hogy

amennyiben az alapító tagok többsége román nemzetiségű, a szövetkezetnek az illető megyei Federációhoz kell beküldeni alapszabályát jóváhagyásra.

Amennyiben azonban a szövetkezet kisebbségi alakulatnak tekinthető, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Ellenőrző Uniójának lesz tagja, mely kikü-

rala P. T. T. percepe de la depunător în momentul prezentării, un comision de 5 lei mie, sau fracțiune de mie de lei, calculat la valoarea brută a cupoanelor, cu minimum de lei 5 de fiecare borderou depus, plus lei 30 drept spese.

DEPOZITELE DE NUMERAR NERECLAMATE

Pentru depozitele de numerar nereclamate de depunător, se va percepe după expirarea unui an dela incasare, o taxă de păstrare de lei 2 la mie

anual, sau fracțiune de mie de lei, iar pentru efectele înapoiate și nereclamate, se vor percepe, după expirarea unui an dela scadență, o taxă de păstrare de lei 5 anual, de fiecare efect (v. art. 63).

Pentru plata la domiciliu a sumelor rezultate din incasarea efectelor, se percepe la efectuarea plății, dela depunătorii efectelor, un drept de factaj de lei 1 la mie de lei sau, fracțiune de mie de lei, cu minimum de lei 5, prin aplicarea de timbre postale, pe chitanțe (v. art. 35).

döttje által évenként legkevesebb egyszer a szövetkezet felett a törvényes ellenőrzést gyakorolja. Tagjává válhatik a szövetkezet a Gazdasági és Hitel-szövetkezetek Szövetségének is, amely, mint az Uniónak testvérintézete és mint a szövetkezetek finanszírozó szerve gazdasági vonatkozásban támogatja a kötelekbe tartozó hitelszövetkezeteket.

KAPCSOLATOK A HITELINTÉZETTEL

A Kisipari Hitelintézetéről szóló törvénytervezet külön intézkedéseket tartalmaz azokra az iparos hitelszövetkezetekre nézve, amelyek vele összeköttetésbe akarnak jutni. Ezek között a legfontosabb az, hogy

az illető hitelszövetkezetnek alapítóival és tartalékalapjaival arányban, részvényjegyzét kell eszközölnie az intézetnél.

Az ezekkel kapcsolatos gyakorlati teendők természetesen csak rajd az intézet tényleges megalakulása és működésének megkezdése után lesznek végrehajthatók. Egyelőre

mindennél fontosabb, hogy minél gyorsabb ütemben országos mozgalom induljon az iparosok hitelszövetkezeti hálózatának kiépítése érdekében s hogy ebből a szervezkedésből a kisebb iparosok is vegye ki a maga részét, mint amely még jobban rá van utalva a gazdasági összefogásra, mint a többségi kisiparos-osztály.

Külön feladat vár az iparosoknak már működő hitelszövetkezeteire, melyeknek, egyrészt tapasztalatokban gazdagon tanácsokkal és utbaigazításokkal támogatniuk kell az új megmozdulásokat, másrészt a Kisipari Hitelintézet működésébe való bekapcsolódásuk érdekében

még 1938. szeptember elseje előtt összehangba kell hozniuk jelcúlját, alapszabályait, az új szövetkezeti törvénnyel, ami bizonyára legeleső feltétele lesz annak, hogy a Kisiparos Hitelintézet működéséből folyó előnyöket élvezhessék.

EMELKEDNEK

AZ ÁLLAMI BEVÉTELEK.

A pénzügyminisztériumban kimutatást készítettek a február havi állami bevételekről. A számszoportosításból kitűnik, hogy az elmúlt hónapban a rendes költségvetés javára 1 milliárd 485.000.000 lel folyt be, ami az elmúlt év februárjában eszközölt bevételével szemben 214 millió többletet jelent. A nemzetvédelmi alap javára 150.941.421 lelt inkasszáltak. Március első négy napján 211.324.703 lel volt az állam bevétele, ami az elmúlt esztendő hasonló időszakában történt bevételével szemben 66 millió többletet jelent.

MODERN HAZASSÁG.

— Meglátszik rajtad rögtön, hogy már nő ember vagy! Mióta megházasodtál, a gombok mindig rendesen vannak felvarrva a kabátodra...

— Igen, a varrásra már az első nap megtanított a feleségem...

TERMÉSZETRAJZ A VENDEGLÖBEN.

— Pincér! Hogy kerül ez a madártoll a halba?

— Talán repülő halat tetézett rendelni.

VALTOZTATÁSOK A KÖZVETLEN ADÓZÁS MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLATON.

A kamara pénzügyi bizottsága a következő módosításokat eszközölte a közvetlen adózás módosításáról szóló törvényjavaslaton: A patenta fixa 11. osztályába sorozott jövedelmi kategóriáknál — 150.000—200.000 lel jövedelem, — 19.000 leire, a 12. osztálynál — 200.000—250.000 lel jövedelem — 25.000 leire, a 13. osztálynál — 250.000—300.000 lel jövedelem — pedig 30.000 leire szállították le a meghatározott adóösszeget. A minimális adó megállapításánál is csökkentést eszközöltek.

ÖSSZEÜTKÖZÉS.

Asszonyok beszélgetnek:

— Tegnap súlyos összeütközésem volt.

— Mi az? Mióta van autód?

— Még nincs. De éppen miatta volt összeütközésem. Husvételre autót akartam, a férjem pedig elment.

Hozzászólás a panellap szövetkezeti uton történő gyártásának kérdéséhez

Ujabb adatok világítják meg az ötlet életrevalóságát.

Dr. Reinhart Kálmán eszméje ugylátszik az egész országban nagy érdeklődést keltett.

Helyes és hasznos az ő terve még akkor is, ha az előállítás a számításba vett 151 lelnél valamivel többbe kerül. Szerintem az alap fenyőfa összegéhez még 25 százalék, a blindfurnér árához kb. 18 százalék hozzáadandó, mert darabolás és elgyalulás miatt 1 m2 fenyőfából kb. 0.80 m2 alaptáblát, 1 m2 blindfurnérból 0.85—0.90 m2 területet nyerhetünk. E szerint a számítás így alakulna:

1 m2 alaptábla 125 m2 24 mm-es fenyőfából	
4 m3 1900 — — — — —	57.—
2 m2 4 mm-es blindfurnér 2.35 m2ből 4 27	63.—
Előállítási költség és kazeln — — — — —	50.—
Összesen 1 m2 panellap — — — — —	Lei 170.—

Ez 19 lelvel magasabb, mint az eredeti számítás, azonban még így is hol van ettől a 265 leles gyári ár, a gyári panell, ami nem is legtökéletesebb, mert nincs az alapfája összeválogatva, amelynek csak a véletlen játéka, hogy egyik lécső hogyan kerül a másik mellé.

En régen foglalkozom a panellapkészítés gondolatával. Elképzelésem az volt, hogy a szűkebb környezet részére a bevezetett méretnél kívül, rendelés szerint méretnél is készítenének első és másodosztályu blindelt táblákat.

Adott méretnél panellapoknál ugyanis nincs hulladék miatti anyagvesztés s ha valamivel drágább volna is m2-ként, mégis gazdaságosabb mint a 125×200-as méret.

Másik előnye az, hogy a különböző hossz-méreteket által a göcsöket kiejtve, szükség szerint teljesen göcsenélkül alaptáblákat lehet előállítani.

Egyébként lehetne és be kellene vezetni a panell-

lap osztályozását. Ma teljesen a véletlenre bízuk, hogy milyen alapanyag panellap jut a feltétlenül elsőrendű kívánó alkatrészeknek. Viszont miért kell nekünk belsőoldal, fenék, szemmagasság feletti tetőknek, stb. ugyanolyan panellt felhasználni, mint szekrényajtó, külső oldal, asztallap, stb.-hez.

Mi a mostani panellapoknál zsákban macskát veszünk, pedig feltétlenül tudnunk kellene, hogy lehet és szabad-e azt teljes biztonsággal bárhová felhasználni.

Amikor hozzászólásommal eddig jutottam, felteszem a kérdést, ha Arad asztalosai meg akarják valósítani a panellap előállítását, feltétlenül Arad-on kell azt előállítani, vagy bizonyos kedvező körülmények nem tesznek-e más várost erre alkalmasabbá?

En Targumureş-t sokkal alkalmasabbnak és gazdaságosabbnak találom. Miért?

1. a fenyőfa, ha csak a fuvarkülönbözetet vesszük számításba, itt sokkal olcsóbb;

2. van földgáz, amivel olcsóbb, jobb és gyorsabb a szárítás, mint bármilyen más fűtőanyaggal;

3. itt a fenyőfamegmunkálógépek használati díja kisebb, mint bárhol;

4. itt van a kazeinkészítés fő fészke és a ragasztáshoz szükséges kazeint saját üzemből is elő lehetne állítani;

5. egy szünetelő gyártelepet szárítóval, nagy udvarral, olcsón ki lehetne bérelni, stb.

Igaz, hogy a felvetett tervben Arad-ról és Arad asztalosmestereiről van szó és ez érthető is, mindamellett azt hiszem, hogy nem zárkoznak el az aradiak attól, hogy más város asztalosai is bekapcsolódjanak szükséges és hasznos nemes megmozdulásukhoz.

VIGH ISTVAN, asztalosmester, Tg.-Mureş.

Nis'or munkaügyi min'ister:

„A mészárosok és hentesek nem kereskedők, hanem iparosok”

A kereskedők egyik szakmai szervezete, a Fronto Negustoresc küldöttségben jelentkezett Nistor munkaügyi miniszternél és különböző kéréseket adott elő. Nistor miniszter többek között kijelentette, hogy elintézi a mészáros és hentesipar egy régi problémát, amennyiben

iparosnak minősíti a mészárosokat és henteseket, kereskedőknek csupán a huskereskedőket minősíti, akiknek be kell jegyeztetniük cégüket a kereskedelem és iparkamaráknál.

Azonkívül megígérte a munkaügyi miniszter, hogy tanulmányozni fogja a

Kereskedők nyugdíjintézete

felállításának kérdését és azt meg is valósítja.

Végül a küldöttség a záróra megváltoztatására tett javaslatot olyképpen, hogy

déli zárórát töröljék el és az esti zárót egy órával tolják ki.

A kereskedők ezen esetben biztosítanak alkalmat szabad idejét oly módon, hogy

turnusokban vették ki déli szabadidejüket.

A miniszter a záróra ilyen megváltoztatására is ígéretet tett.

Hatalmas megrendelések vannak a belöldi vasiparnak, emelkednek az árak

A belöldi vas- és fémipar az elmúlt hét is fokozott üzleti tevékenység jegyében telt el. Az árak szilárdak, emelkedő irányzattal. Az utóbbi napokban a londoni nagy hossz hatása alatt,

a rézlemez ára 40 százalékkal emelkedett, a horgonylemez pedig 29 lelről 35 leire ment fel és továbbá áremelkedésre számítanak.

A közeledő tavaszi építkezésekre való tekintettel nagy a kereslet betonvasban, profilvasban, hullámos horganylemezen, csavarokban és szegekben. Nagy megrendeléseket adtak fel az iparvállalatok is, amelyek új beruházásokra készülnek. A belöldi gépipar is tekintélyes megrendeléseket kapott, míg az exportcégek vaslemezben léptek fel nagy vásárlóként, amelyet csomagolási célokra használnak fel. Az állami építkezések és hadiipari berendezések is fokozott keresletet idéztek elő a belöldi vas- és fémiparban. A munkásbiztosító pénztár hatalmas építkezési programja nagymennyiségű építványt igényel, amelynek egy részét a gyárak már meg is kezdték szállítani.

A fémbehozatali cégek körében erős nyugtalan-

ság érzékelhető a külföldi árak ugrásszerű emelkedése miatt. A behozatal iránti kéréseket ezek a kereskedők még decemberben adták be az akkori árak alapján, de

időközben ezek az árak 25—40 százalékkal emelkedtek,

vagyis a keres alapján kiadandó engedéllyel valóban sokkal kevesebb árut hozhatnak be, min amennyire számítottak és amennyit előre el is adtak. Most érdeklődéssel várják ezek a cégek és a vevők is, hogy a kontingentálási bizottság figyelembe veszi-e a nemzetközi piacon bekövetkezett váratlan eseményeket és felemeli-e a kért mennyiség értékesítését, vagy sem.

TALALÓS KERDES.

Két ügyvéd beszélget. Az egyik azt mondja:

— Találd ki, mi az, egész nap kopog és est azt mondja, hogy szabad.

— Na?

— A gépirókisasszonyom.

A parlament elé terjesztették a fogyasztási adók emeléséről szóló törvényjavaslatot

A párisból hazatért Cancicov pénzügyminiszter betértesztette a parlament elé a gyapot, a gyapotfonal, a kávé és egyes cikkek fogyasztási adójának felemeléséről szóló törvényjavaslatot, hogy ezáltal a költségvetést a lényegesen felemelt kiadási oldal dacára is egyensúlyba hozza. A kormány — hivatkozással az állami bevételek terén az elmúlt esztendőben mutatkozó kitűnő eredményre, — a kiadások fedezésénél szükséges bevételi többlet előteremtésénél a legegyszerűbb eszközhez folyamodott: felemelte és szaporította a fogyasztási illetéket. Ez az eljárás elméletben a legegyszerűbb és a legcélszerűbb, a kérdés csupán az, hogy a gyakorlatban mennyire válik be. Figyelemreméltó, hogy

1936. eleje óta az életfenntartási költségek az indexszámok tanúsága szerint 20 százalékkal emelkedtek,

ami eléggé súlyos körülmény. Feltételezve ugyanis azt, hogy 1936. elején minden állami és magántisztviselő, minden munkás kielégítően volt fizetve, úgyhogy összes szükségleteit beszerezhetné, úgy most szükségletei 20 százalékának kielégítéséről le kell mondanja, ami a fogyasztás csökkenését vonja maga után. Kétségtelen, hogy

újabb drágasági hullám küszöbén állunk,

ami szintén érezteti majd hatását a fogyasztás terén. Ezekről a szempontokról nem szabad megfeledkeznünk az új fogyasztási illetékek betértesztése alkalmával.

A fogyasztási illetékekről szóló törvényjavaslat tíz szakaszra oszlik és részletesen intézkedik az új rendszer minden vonatkozásáról. Az első négy szakasz a gyapot, gyapotfonal és gyapot-szövet-árak fogyasztási illetékéről intézkedik és megállapítja, hogy 3 és félmillió kilogramm gyapotfonalat mentesít az illetékfizetés alól. Ez a mennyiség az úgynevezett „parasztgyapot” csomagolásban érkezik az országba. Ezen kívül illetékmentes még másfélmillió kilogramm úgynevezett „Mulle” csomagolásban importált gyapotfonal. A törvényjavaslat intézkedése szerint

a jövőben minden gyapotbehozatalhoz a pénzügyminisztérium különleges jóváhagyása szükséges.

A második rész — a javaslat 5. és 6. szakasza, — bizonyos fémárak fogyasztási illetékeinek felemeléséről intézkedik. Ez az emelés április elsejétől veszi kezdetét. A 7. szakasz megállapítja, hogy a kávé fogyasztási illetéke április elsejétől kezdődőleg 15 lelel növekszik, vagyis 40 lei lesz. A 8. szakasz a raktáron lévő készletek bejelentéséről és ellenőrzéséről rendelkezik, amennyiben előírja, hogy a törvényjavaslat törvényerőre emelkedésétől számított 10 napon belül minden raktáron lévő — az új rendszer alá vont — fémáru, gyapot és gyapotfonal készlet bejelentendő az illetékes pénzügyigazgatóságnál, ahol azután jegyzőkönyvet készítenek, amelyben megállapítják, hogy mennyi a meglévő készlet, után fizetendő illeték-különbözet, amit 1937. június elsejétől hathavi részletben egyenlíthetnek ki az érdekeltek. A jegyzőkönyvek ellen a közvetlen adózásról intézkedő törvény 75. és következő szakaszai értelmében jogorvoslatnak van helye.

Az üzletekben található árukat is be kell jelenteniük a kereskedőknek.

A törvény 9. szakasza szerint azok, akik nem készítik el az előírt kimutatást a megállapított időpontig, 1000-10.000 leig terjedő büntetéssel sújtandók, akik pedig nem terjesztik be a kimutatást, vagy hamis adatokkal szolgálnak,

az eltitkolt árumennyiség után fizetendő illeték

ötszörösének fizetésére köteleztetnek.

Az utolsó szakasz minden más, eddig érvényben volt törvényt hatályon kívül helyez.

REJTÉLY.

A műveltségéről ismert színésznőt felhívja valaki telefonon.

— Ki beszél? — kérdi a színésznő.

— Itt Pistal — felel egy férfihang.

— Kicsoda? Nem értem!

— „P” mint Pista, „i” mint Imre, „s” mint Sándor, „t” mint Tivadar, „a” mint Andor.

— Értem, értem — kiált a színésznő —, de melyik az öt közül?

ELŐRELATAS.

A cselédszerzőnél beszélget két mindenes:

— Miért szereted te úgy orvosoknál szolgálni, Mari?

— Mert a bizonyítványt, amit beírnak a könyvembe, senki sem tudja elolvasni.

Társas alapon üzheti-e iparát a kézműiparos?

Megnehezítette a tőkés társnak az ipari vállalkozásba való kapcsolódását az új ipartörvény.

Irta: dr. KELE SANDOR ügyvéd, Arad.

A régi ipartörvény uralma alatt az iparos nemcsak saját maga, hanem üzletvezető útján is gyakorolhatta iparát. Emellett nem volt akadálya annak, hogy ipara gyakorlása végett társat vehessen magához. Az új ipartörvény rendelkezései szerint ez a lehetőség megszűnt olyan formában, mint ahogy ezt eddig gyakorolhatták. Az új ipartörvény rendelkezései szerint kézműiparos az, aki az iparát a törvény rendelkezései szerint saját személyében gyakorolja és nem több, mint tíz munkást és nem nagyobb, mint 20 lőerejű gépet használ.

Tehát az ipar személyhez kötött jog és azt valaki sem üzletvezetővel, sem pedig társas cég alatt nem gyakorolhatja.

A szerzett jog tekintetében tehát azokban az esetekben, amikor már eddig is munkavezető útján történt az ipar gyakorlása, illetve társas viszonyban a jövő végrehajtási utasítás adja meg a választ. A törvény azon rendelkezése, hogy a kézműiparos csak saját neve alatt folytathatja az ipart és társat elvileg a törvény rendelkezései alapján nem vehet magához, a kézműiparosra káros. Annyanban hasznos ugyan, amennyiben lehetetlenné teszi, hogy nem szakemberek kézműipart üzhessenek, de káros a tekintetben, hogy az iparos társat nem vehet magához, aki viszont rendszerint tőkével látta el az iparost.

Egy példával könnyen megmutathatom ezen rendelkezés következményét: Egy női fodrásznő üzletet akar nyitni. Ennek megnyitásához ma a városban a munkaeszközökön kívül olyan gépek is kellenek, amelyek a modern fodrászathoz szükségesek. Ezen gépek beszerzése olyan tőkét igényel, amely a kézműiparosnő anyagi erejét túlhaladja. Jelentkezik azonban egy társnő, egy özvegyasszony, akinek megfelelő tőkéje van. Az összeget elhunyt férje után örökölte és hajlandó volna tőkéjének gyümölcsöztetése végett társulni és a gépeket a társas cég részére megvenni. Tekintettel azonban arra, hogy a cégben nem szerepelhet, mert nem kézműiparosnő, így az iparigazolvány bejegyezhető nem lesz, ennek folytán nem társul, mert nincs semmi biztosítéka arra, hogy vagyoni befektetése megtérüljenek. Meg lehet a kérdést oldani azzal, hogy a gépeket megveszi és ezen a címen használati díjat kér. Ez pénzügyi

szempontból nem előnyös a kézműiparosra, mert akkor, ha a tényleges jövedelem felét engedi át bérbe, nagy adóalap alá esik, de emellett a tőkét befektető társ is nemcsak haszonbér, hanem a befektetett tőke után tőkeamatadóval is meg lesz róva.

A pénzügyi szabályok szerint ugyanis az ilyen jogügylet, ahol a vagyoni javak után kap jövedelmet a társ, olyan haszonbérlet, ahol a vagyoni tárgyak, mint tőkék szerepelnek és így ez esetben a bérbeadó a rendes bérjövödelmen kívül még tőkeamatadót is kell fizessen.

Aki egy hasznathajtó ipari üzemet gépekkel ad haszonbérbe, az nem egyszerű bérleti vagy haszonbérleti szerződést köt ugyanis, hanem üzemet ad, mint illet bérbe és ez alapon fizeti külön a tőkeamatadót.

Eltelktve attól, hogy ez a jogi forma nehézkes, költséges, nem védi meg kellőleg a tőkebefektető társat az esetleges kellemetlenségektől, nem védi meg harmadik hitelezőkkel szemben oly mértékben, amely mellett az nyugodt lélekkel ily társas viszonyba léphetne.

Kétségtelen, hogy a kézműiparos az, akinek a tőkére a legnagyobb szüksége van, mert a kézműiparos juthat legnehezebben tőkéhez az üzeme természeténél fogva. Lehet találni ugyan jogi formát arra nézve, hogy a tőkeadó személy, mondjuk társbiztosítékot kapjon, de nem minden kézműipar alkalmas egy ilyen jogi forma útján a tőke biztosítására.

Jót akartak a kézműiparosoknak, mikor a nem szakszerű versenytársakat az ipar üzéséből a törvény szövege által kizárták, de rosszat eredményez részére, ha az üzeméhez szükséges tőkéstársat akar megszerezni, mert az nehezen fog társulni, miután a legjobb biztosíték a társnak a cégben való szereplése volna. A törvény ezen rendelkezését valamelyes módon úgy kellene megfogalmazni, hogy ne zárassék ki azon lehetőség, hogy a kis kézműiparos társat vehessen magához. Emellett azonban azon elvet is, hogy a kézműiparos gyakorolja az ipart, saját nevében, továbbra is megtarthassuk a törvényben. Erre vonatkozó megoldási módot az érdekelt iparosoktól várom. A magam részéről meg van a tervzetem erre vonatkozóan, de a kérdés mikéntjének rendezéséhez szeretném az érdekelt kézműiparosok hozzászólását is.

Eredményes munkáról számoltak be az Arad-i Sütőipari Szindikátus közgyűlésén

Ujból Stoica Radut választották meg elnöknek.

Az Arad-i Sütőiparosok Szindikátusa az Iparos Otthon üléstermében tartotta meg rendes évi közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A közgyűlésen a timisoara-i székhellyel működő Sütőiparosok Országos Szövetsége is képviseltette magát Dascal főtitkár személyében, aki a szövetség üdvözlőjét tolmácsolta és összetartásra, kollégialitásra buzdította a sütőiparosokat.

Stoica Radu elnök ismertette a sütőiparosság általános helyzetét, valamint az arad-i szindikátus múlt évi működését és azokat az akadályokat, amelyeket megfeszített munka árán sikerült leküzdeni. Megköszönte munkatársainak, a szindikátus vezetőségi tagjainak támogatását. A közgyűlés az évi jelentést, valamint a pénztári jelentést és a költségve-

tést egyhangulag tudomásul vette és megadta a vezetőségnek a felmentvényt.

Stoica Radu a választásokat megelőzően bejelentette, hogy az elnöki tisztséget sokirányú elfoglaltsága miatt újból nem fogadhatja el. A közgyűlés azonban egyhanguan és lelkesedéssel újból őt választotta meg elnöknek, aki a tisztséget végül ismét elfogadta. Rajta kívül a vezetőség tagjai a következők lettek: alelnökök: Raum János és Schwartzberg Dezső, pénztáros: Rétfalvi Adolf, ellenőrök: Berkovits Dániel és ifj. Kotilla József, választmányi tagok: Bede István, Daskó Pál, Gál Bernát, Mészáros György, Minof Tale, Reiland József, Sulerea Ioan, Szilágyi Sándor és Weisz Siegfried.

Szalagfűrészek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható. Érdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

Jogesetek a kisipar köréből

A munkaadó köteles az alkalmazottnak hét napi fizetését folyósítani akkor is, ha a betegség balesetből ered.

A comanesti biztosító pénztár felszólította a Societatea Creditului Carbonifer céget, hogy fizesse meg a vállalat bányájában balesetet szenvedett 119 munkás hét napi fizetését, összesen 81.181 lejt. A felhívás ellen a vállalat kontestációval élt, amelyben előadta, hogy a törvény szövege szerint csak a betegség esetén köteles megfizetni az első hét napot. Ebben az esetben, a vállalat érvelése szerint, baleset történt, tehát az egész táppénzt és a többi költségeket a társadalombiztosító pénztárnak kell viselnie.

A felszólamlást az elsőfokú ítélkező bizottság elutasította, mire a határozat ellen az érdekelt vállalat fellebbezéssel élt a központi fellebbezési bizottsághoz, amely azonban szintén helybenhagyta az elsőfokú határozatot. A központi fellebbezési bizottság határozatának indokolása szerint a biztosított jogosult orvosi segélyre, táppénzre és nyugdíjra, amennyiben munkaképtelenség állana elő. A törvény 11. szakasza értelmében, ha az alkalmazott beteg, egy első hét napra jogosult a teljes fizetésre és ezt a munkaadónak kell megfizetnie. A vonatkozó szakasz nem tesz különbséget az ok között, amelyek következtében a munkaképtelenség előáll. A törvény magyarázó rendeletének 31. szakasza megemlíti a balesetet is, mint a betegség okát. A munkaadó tehát ebben az esetben is köteles a hét napra járó fizetést a munkásainak megadni.

Az orvosai díját csak akkor köteles megteríteni a társadalombiztosító pénztár, ha a törvény által előírt sürgős eset áll fenn.

S. I. a betegsegélyző pénztártól a felesége betegsége során felmerült magánorvosi költségek, összesen 252 lei megtérítését kérte. Az összeg megfizetését a pénztár megtagadta, mire az érdekelt fél felszólamlással élt az elsőfokú bizottsághoz, amely a kérelemnek helyt adott. A határozat ellen a pénztár élt fellebbezéssel és előadta, hogy a kérelmező nem igazolta, hogy sürgős eset forgott fenn. Már pedig a törvény 10. szakaszának 2. bekezdése értelmében, csak abban az esetben köteles a pénztár a magánorvos költségeit és a gyógyszereseket megteríteni, ha a biztosított egészsége érdekében sürgős beavatkozásra van szükség.

A fellebbezési bizottság az orvosi jelentésből megállapította, hogy az eset nem volt sürgős és a kérelmező három társadalombiztosító orvost is igénybe vehetett volna minden különösebb nehézség nélkül. Az orvosi jelentésre, valamint az előadott és igazolt tényekre való tekintettel a fellebbezési bizottság helyt adott a pénztár fellebbezésének és a törvény 10. szakaszának 2. bekezdése alapján a kérelmet elutasította.

Közl: dr. Kele Sándor, ügyvéd, Arad.

Nem volt határozatképes a satu-mare-i Iparos Otthon és az Olvasókör vasárnapi közgyűlése.

Vasárnapra volt kitűzve az Iparos Otthon és az Olvasókör, mint Aggmenház rendes évi közgyűlése az Otthon dísztermében. Miután azonban a tagok nem jelentek meg a jogi személyiségekről szóló törvényben meghatározott számban, Kondor Gedeon elnök megállapította, hogy a közgyűlés nem határozatképes. Az Otthon és az Olvasókör közgyűlését így március 21-én fogják megtartani, amikor is a közgyűlés a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

A SZERELEM FILOZÓFIAJA.

Ha mindkét fél okos — az fűrt.
Ha csak a férfi okos, de a nő buta — ebből viszony lesz.
Ha csak a nő okos és a férfi buta — házasság a következmény.
Ha pedig mindketten buták, hamarosan gyereket hoz a világ.

Uj vezetőséget választott az oradea-i építőiparosok szövetsége

Elnök: Pintér József, ügyvezető elnök: Virányi Béla. — „A mai kor szelleme megköveteli minden iparostól a szervezkedést”.

Az oradea-i munkakamara nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott az építőiparosok szövetsége. A rendkívüli közgyűlés összehívását az erre szükségessé, hogy a vezetőség több tagja levélben jelentette be lemondását. A közgyűlést Zagyi Mihály ügyvezető elnök nyitotta meg, aki azonnal felolvasta a szövetség irodájába érkezett leveleket.

A rendkívüli közgyűlésen a teljes vezetőség bejelentette lemondását. A közgyűlés a lemondást egyhangulag tudomásul vette és rögtön ezután rendes tisztújító közgyűléssé alakult át.

Pankolits korolnok nyitja meg a rendes közgyűlést, mely elrendeli, hogy a szövetség kebelébe tartozó 14 szindikátusi elnök, mint a jelölő bizottság tagjai, javasoljanak új vezetőséget.

A TITKÁRI JELENTÉS.

Miután a jelölő bizottság tagjai a szövetség irodájába vonultak át, dr. Koller László titkár olvasta fel a jelentést.

A titkári jelentés sajnálattal állapította meg, hogy a szövetség nem fejtett ki olyan tevékenységet, amelyet elvártak tőle, kizárólag a tagdíjkezelés és az adminisztráció terén érték el valamelyes eredményeket.

— Sajnálattal kell megállapítani, — hangzik a titkári jelentés —, hogy az építőiparosság nem számol a mai nehéz viszonyokkal, nincsen tudatában annak, hogy

a mai kor szelleme megköveteli az építőiparosoktól is éppen úgy, mint más iparostól, hogy szervezkedjen!

— Kollektív összefogás nélkül nem tudja azoknak az ilymódon szervezett osztályoknak a támadásait kivédeni, amelyekkel összeköttetésben áll, mint a munkásság, a szállítók, állam, betegsegélyző pénztár. Vegyük tudomásul, hogy érdekeinket csak úgy tudjuk megvédeni a jövőben, ha

gazdasági és szociális alapon szervezkedünk!

— Sajnos a tények azt bizonyítják, hogy az építőiparosság ennek nincsen tudatában, — a feltűlő eszmék, gondolatok nem fűtik lelkét, — mert kü-

lönben életjelt adna magáról és mindaddig, amíg ez nem történik meg, a szövetség komoly működéséről beszélni sem lehet!

A titkári jelentést viharos helyeslés fogadta és az elhangzó közbeszólások az új vezetőség hatványozott munkáját sürgették és követelték.

A közgyűlés ezután elfogadta a szövetség zárszámadásáról szóló jelentést.

Tizenkét óra után vonultak be a jelölő bizottság tagjai, az újonnan megválasztandó vezetőség listájával, amelyet Zagyi Mihály ügyvezető elnök olvasott fel és amely a következő:

Diszelnök: Savu Iuliu városi főmérnök, elnök (a lemondott vezetőség elnöke) Pintér István mérnök, ügyvezető elnök Virányi Béla mérnök, társelnök Singer Endre, alelnökök: Mihut Gheorghe és Fenesi László, ügyészek: dr. Patzkó Elemér és dr. Feld Albert, jegyzők: Szolga Ferenc és Bauer Viktor, pénztáros Zagyi Mihály.

A választmány tagjai: Singur Ludovic, Velits Alexandru, Szilágyi István, Spitzer Benjámin, Braun Arnold, Dengelegi Armin, Varga József, Kovács Jenő, Lévai József, Ambró László, Feuerstein Béla, Daróczy János, Farkas Pál, Bizám Ernő, Török Sándor, György Mihály, Moskovits Jenő mérnök, Major Ferenc, Péntek István, Nagy József, Péntek Lajos, Gáspár Sándor, Erdélyi Gábor, Samarjai Sándor, Varga György, Gui Gusztáv, Vas Károly, Zsurka Lajos, Rosenthal Lipót.

Számvizsgálók: Katz Hermann, Pető Lajos, Pócsi József, Popovics Gusztáv, Fehér Zoltán.

A régi vezetőség tagjai közül tehát egyedül Pintér István mérnököt választották meg újra, ismét elnöké.

Virányi mérnök bejelentette, hogy

teljesen új alapszabály-tervezetet készített, melynek segítségével azt reméli, hogy új élet kezdődhetik el az építőiparosok szövetségében.

— Ezzel az alapszabálytervezettel vagyok, vagy bukom el, — mondotta Virányi Béla.

Singer Endre társelnök néhány szavas beszédében együttműködésre szólította fel a megjelenteket, majd néhány hozzászólás után a közgyűlés véget ért.

Megnehezítik az adóban lefoglalt értékek kiigénylését

Az új pénzügyi törvényjavaslatok során a pénzügyi kormány a kincstár elleni igényperes megnehezítésére készül. Bucureşti-i jelentések szerint az új törvény április 1-én életbe lép, feltéve, hogy a kamara változtatás nélkül megszavazza.

Tudvalevőleg az egész országban

sokszázezer igényport adnak be évenként az adók és illetékek miatti foglaltság miatt.

A törvényjavaslat rámutat arra, hogy a 46. paragrafus szerint az egyes adók behajtása alkalmával történt foglaltság ellen most csak úgy lehetett fellebbezést benyújtani, ha az adózó letétbe helyezte azt az összeget, amely miatt a foglalás történt. Ha nem helyezte letétbe a fellebbezést nem tárgyalhatta a bíróság. Ez a szakasz ezután is változatlan marad.

Ebbenben újítás az, ami a követetti adók, tehát a forgalmi és fogyasztási adók és illetékek behajtásánál eszközölt foglaltság elleni fellebbezésekről szól.

A régi törvényszakasz szerint ugyanis az ilyen fellebbezéseket csak akkor vehette tárgyalás alá a bíróság, ha a fellebbező a behajtandó adó 10 százalékát letétbe helyezte.

Az új törvényszakasz ezt 20 százalékra emeli fel. Ha azonban az adózó az egész vitás adóösszeget letétbe helyezi, úgy a behajtási eljárás az adóhivatal köteles beavatkozása nélkül úgy végrehozni, mint az előző.

Akik adók és más köztartozások miatt eszközölt foglaltság ellen igényperes indítottak, azok-

nak eddig semmit sem kellett letétbe helyezni — de ezután az egész vitás összeget deponálni kell a letétpénztárban, mert enélkül a bíróság nem tárgyalhatja az igénykeresetet. Ez az intézkedés olyan esetekre vonatkozik, amikor a végrehajtást szenvedett együttlakó házastárs, — vagy felmenő, illetve lemenő ágbeli rokonok nyújtják be az igénykeresetet. Ha azonban a lefoglalt ingóság miatt nem rokon, hanem más indít igényperet (például, ha a lefoglalt ingóságot „tuhadonjog fenntartásával” adta el a kereskedő vagy iparos) akkor nem kell a behajtási összeget bírói letétbe helyezni.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Népet

hetenként húsz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványsszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

BETELJESULT KOZMONDAS.

Jancsi félórátig masterkedik a rádióval, amikor végre jelentkezik Konstantinápoly, örömmel kiált fel:

— Papa, beteljesült a közsmondás!

Az apa ránez Jancsira:

— Miféle közsmondás?

— Törököt fogtam...

Az Iparosé a szó!

A kisipari hitelintézet eredményes működését csak akkor biztosíthatjuk, ha helyi iparos hitelszövetkezeteket alapítunk

Nyilatkozatok a kisipari hitelintézet tervéről.

Lapunk első oldalán részletes tájékoztatást közlünk az új Kisipari Hitelintézettel kapcsolatban. Az alábbiakban több satu-mare-i szakember véleményét közöljük ennek a hitelintézetnek problémáiról.

Igen sokan vannak, akik a kisiparosok országos hitelintézetének létesítését célzó törvényjavaslatot nem tartják időszerűnek. Ezeknek a szakembereknek az a meggyőződésük, hogy a kisiparosságot előbb gazdasági segítő akciók útján hitelképessé kell tenni és olyan helyzetbe kell hozni, hogy mint vállalkozók megállhassák helyüket. Ellenkező esetben nem történik más, minthogy a kisiparosokat adósságokba kergetik és végeredményben tönkreteszik.

A törvényjavaslat védői ezzel szemben azzal argumentálnak, hogy az új iparképesítési törvény már módot ad egy szakképzett iparostársadalom kifejlesztésére. Vasuti szállítási és vám-kezelmények és az iparosok szövetkezetbe való beszerzése mind olyan támogatást jelentenek, amelyek mellett hitelképességük csak növekszik és mert tőke hiányában nem képesek termelni, vállalkozni, szállítani, gépeket és modern szerszámokat vásárolni: szükséges, hogy erre a célra megfelelő hitelt kapjanak. Következik ebből, hogy a kisiparosok részére nyújtandó hitelek nem lesznek adósságcsinálásra csábító alkalmak és ezek a hitelek nem fognak olyan terhet jelenteni, amit a kisiparos nem tudna elviselni.

Felkerestük Kocsis Lászlót, a nemrégiben megválasztott satu-mare-i Ipartestület legutolsó elnökét.

KOCSIS LÁSZLÓ NYILATKOZATA

— Helyesnek tartja-e az országos hitelintézet létesítését és könnyíti-e ez a kisiparosok mai nehéz helyzetén? — adtuk fel a kérdést.

— A kérdésre két nézőpontból lehet válaszolni. A mindenféle támogatás révén immár nagy lendülettel dolgozó többségi iparosok szempontjából a hitelintézet alapítása kétségtelenül megközelebbíti a célt. Ha ezek a kisiparosok megfelelő hitelt kapnak, sokkal intenzívebben fognak dolgozni és nem lesznek kénytelenek kényergondokkal küzdeni. Még akkor sem kerülnek bajba, ha adósságaikat pontosan nem fizetik vissza, mert a kormányzatnak minden időben gondja lesz arra, hogy a román kisiparos-osztályt ne engedje elesni és tönkremenni. A kisebbségi iparosok szempontjából azonban az országos hitelintézet felállítása szerintem nem jelent teljes megoldást és nem várhatjuk, hogy a nyomorgó kisiparosság helyzetén azonnal segíteni fognak.

— Nagyon győnge a remény ugyanis arra, hogy a kisebbségi iparosok be tudnak-e valahogyan kapcsolódni az új hitelszervezetbe?

— Akár egyéni kölcsönnel, akár szövetkezet útján kollektív formában akarná igénybevenni a kisebbségi iparos az új hitelintézet támogatását, nem lehet a mai atmoszférában arra számítani, hogy ezt a támogatást megkapja.

— Az én véleményem az, hogy a kisiparosság mai egzisztenciális helyzetén

csak a saját erejéből már létesített vagy ezen túl létesítendő kisebb helyi hitelszövetkezet tud javítani és lendíteni.

Csak ez tudja a kisebbségi iparosokat is az elsorva-

dás veszedelmétől megmenteni. Ha a kisiparosnak szüksége van 3—4000 lei kölcsönre, hogy abból nyersanyagot vásárolhasson,

a hitelszövetkezet útján ezt a kölcsönt megkaphatja és az ezen kölcsön után fizetett kamat nem teszi tönkre.

Eppen azért a satu-mare-i iparosok, akik már régebben megindították az akciót, hogy itt is alakítsanak hitelszövetkezetet, az eddigénél sokkal nagyobb ambícióval és akarattal fogjanak a munkához és igyekezzenek ezt a szövetkezetet minél hamarabb nyílttá tenni!

SZÜCS KÁLMÁN VELEMÉNYE

Kocsis László után Szücs Kálmán műasztalost, a satu-mare-i iparosságnak régi, széles látókörű vezérét kerestük fel, aki szintén sokáig viselte az ipartestület elnöki tisztségét.

— Az én véleményem a kérdésben az — mondotta Szücs Kálmán — hogy mindenekelőtt teljes munkaszabadságot kellene adni az iparosságnak.

A mai adórendszer megváltoztatása az egyetlen mód és lehetőség arra, hogy a kisiparos élni tudjon és fejlődése elé akadályokat ne gördítsenek. A mai adózás a kisiparosok munkásságának olyan korlátozását jelenti, amely teljes mértékben gátolja a munka egészséges kifejlődését. Amelyik kisiparos hat munkásnál többet dolgozik, annak már szabályszerű könyveket kell vezetni és az ilyen iparos már speciális adót fizet — nem patenta fixát — amelynek adóalapja minimálisan 180.000 lei. Tesék most már emiatt fizetni a 14 százalékos adót!

— A kisiparos nem termel minder nap mint a kereskedő, aki egy év alatt sokszor megforgatja a

Dr. Fischer József optikusi véleménye

Az eddigi véleményekkel szemben igen derűlátó nyilatkozatot tett dr. Fischer József ügyvéd, az Ipartestület volt jogtanácsosa és a kereskedelmi szervezetek képviselője.

— A kormány most mulasztást kíván pótolni — mondotta dr. Fischer, — amikor felállítja a kisiparosok országos hitelintézetét. Mert ez

az egyetlen lehetőség és mód arra, hogy a kisiparos is képes legyen előre dolgozni és raktáron tartani elegendő kész árut.

Másképpen ugyanis már nem tudhat egzisztálni és még kevésbé fejlődni az iparostársadalom. Az élet tempója követeli ezt.

— A bankok nem foglalkozhatnak a kisiparosok hitelkérdéseinek az ellátásával, mert nekik nem érdemes a mai kamat-marge mellett ilyen kihelyezésekkel kísérletezni. Az adminisztrációs költségeket ez az üzlet nem bírja meg.

— A kisiparosnak pedig pénz kell, hitel kell, hogy a gyárak gyilkos versenyét kibírja és hogy a maga részére elegendő nyersanyagot tudjon beszerezni.

Nem lehet a kisiparosok eladósodásának a veszedelméről beszélni, hiszen a hitelintézet körültekintően fogja limitálni: kinek és mennyi kölcsönt adjon?

— Ami pedig azt a megkülönböztetést illeti, hogy többségi, vagy kisebbségi kisiparos, hát én

remélem, hogy ha ilyen kérdésekről csak szó a jövőben nem lesznek ilyen megkülönböztetések. Ezért nekünk harcolni kell és a kérdést olyan irányba terelni, hogy a kisebbségi egzisztenciát is részt kérésének az intézmény áldásából!

FABIAN ISTVÁN VELEMÉNYE

Végül felkerestünk egy kisebzisztenciát, egy egyszerű cipész mestert: Fabián Istvánt, aki az Ipartestület működésének idejében nem egy alkalommal adta tanubizonyosságát talpraesett gondolkodásmódjának.

Fabián mester kérdéseinkre így válaszolt:

tőkéjét, míg az iparos legjobb esetben 3—4 havonként képes a pénzt megforgatni. A kisiparos tehát rendszerint akként hidalja át a nehézségeket, hogy a megrendelővel finanszíroztatja a munkát és kénytelen előlegeket kérni, hogy a munkabérek és a nyersanyagok vételárát fedezni tudja. Természetes dolog, hogy így a munkájával sem tud jelentékeny eredményt elérni.

— Nekem az a véleményem, hogy nem egy országos központi hitelszervezet létesítésére volna szükség, hanem a pénzintézeteket kellene állami protekcionizmussal olyan helyzetbe hozni, hogy a kisiparosok részére olcsó hiteleket tudjanak folyósítani.

— A kisebbségi iparosok egyébként nem számíthatnak arra, hogy a központi hitelintézettől kölcsönt kapjanak. De a többségi iparosok szempontjából sem lesz jó ez az intézmény, mert ez egy újabb közvetett adó lesz, hiszen az országos hitelszervezet fenntartása horribilis költségbe fog kerülni és ezt az összeget végeredményben csak az iparososztály fogja kiizsákolni...

— A kisebbségi iparosok boldogulását az is nehezíti, hogy a nyomorúságos helyzetben levő kisiparos

olyan olcsón kénytelen a munkát felvállalni, hogy abból még a létminimumát sem képes előteremteni!

Beteg konkurrenciával kell megküzdeni és ezen a helyzeten bizony nem segít, sőt még ronthat, ha a kisiparos ráadásul még el is adóssodik...

— Ami a helyi hitelszövetkezet megalakításának kérdését illeti, elvileg ez igen helyes, de úgy látszik, hogy az iparososztály nem bízik eléggé a vállalkozás sikerében és ezért a részvényjegyzések minimálisak. Ezen a helyzeten szerintem úgy lehetne és úgy kellene is segíteni, hogy ha a hitelszövetkezet létesítésének és a jegyzések gyűjtésének munkáját a gazdag ipartársulatok és az Iparos Ötthon vennék a kezükbe. Nekik kellene a bizalom jeleként lényegesebb összeget jegyezni és jegyeztetni, amit annál könnyebben megtehetnek, mert hiszen a szövetkezet vezetésében az ő embereik vennének részt. Semmiféle veszteség vagy veszedelem nem fenyegetné az ekként összehozott tőkét és a kisiparosok a több bizalommal adnák rendelkezésre megtakarított kis pénzeiket.

— Bennünket nagyon érdekel a helyi hitelszervezet mielőbbi megalakítása. Tudommal már 100 részvényt lejegyeztek és 50.000 lei be is van fizetve.

— Követeljük tehát, hogy az alapítók sürgősen hívják össze az alakuló közgyűlést, amely mondja ki a szövetkezet létrejöttét és válassza meg a vezetőséget. Ha az iparosság látni fogja, hogy az intézmény végre megszületett és él, akkor jönnek a további jegyzések és lesz elegendő alaptőkének. Ha valamelyikünk nyersanyagot akar majd vásárolni és nincs pénze, vagy más irányban szorul meg, a helyi szövetkezet esetről esetre és minden kisiparos életkörülményeinek a figyelembevételével bizonyára segíteni fog ezen a kisiparoson.

Dr. Havas Miklós

VETÉLKEDES.

Két kisfiú vetekszik egymással, hogy melyik apjának van több pénze. Az egyik azt mondja:

— Az én apám olyan gazdag, hogy el sem tudja költeni a pénzét.

Mire a másik fölényesen jegyezi meg:

— Az mind semmi, az én apám olyan gazdag, hogy még az anyám sem tudja elkölteni a pénzét.

AZ IKREK.

A kis Gyurika megkérdezi az apjától:

— Igaz, hogy János bácsiéknak ikreket hozott a gólya?

— Igaz hát.

— De hiszen azt mondják, hogy az ikrek hasonlítanak egymáshoz. Már pedig János bácsiék két iker-gyereke nem egyforma.

— Nem egyforma? Kitől hallottad, hogy nem egyforma?

— Janka néni mondta, aki látta a két iker-gyereket.

— Mit mondott Janka néni?

— Hogy egyik szebb, mint a másik.

Nagy frikciós présünkön
préseleéseket elvállalunk
Dukász Testvérek
Arad, Strada Gojdu 3.

Mentesülnek a betegsegélyzői birságok alól, akik március 31-ig kifizetik tartozásukat

Az oradea-i munkakamara közli a következőket: A munkakamarának sikerült eljárnia, hogy a munkásbiztosító pénztár azoknak a munkaadóknak, akiknél a havi járulékok nem fizetése miatt kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, s akiknek ezt 1937. március 31-ig kellene fizetniük, a büntetési díj 5 százalékát kell mindössze és bélyegilleték különbözetet kifizetniük; a többi alól mentesülnek. Akik ennek a kötelezettségnek nem tesznek eleget ezen dátumig, azok ellen eljárás indul. A munkakamara ezenkívül lépéseket tesz még az illetékes jogi fórumoknál, hogy a havi díjat úgy állapítsák meg, hogy az arányban legyen a munkaadó helyzetével. Moga Matei, elnök.

KERESZTREJTVEŒY.

Pöcögné haragosan támad az úrára, aki kereszt-rejtvényt fejt:

— Csak arra vagyok kíváncsi, hogy fogod befejezni az életedet?

Pöcög oda se figyel. Nagy lelkesedéssel buzgókodik egy kereszt-rejtvényt megfejtésén.

Pöcögné újra felcsattan:

— Mondd, hogyan fogod befejezni?

Pöcög szórakozottan feleli:

— Függőlegesen.

A gheorgheni iparosok maguknak igénylik a helyi közmunkákat

Gheorgheni jól képzett kisiparos-társadalma élénken tárgyalja a városnak az uccakövezéssel kapcsolatos eljárását.

A város ideiglenes, politikusokból álló vezetősége megfelelő költségvetési fedezet birtokában elhatározta, hogy a város piacán levő idegenforgalmi iroda és a postahivatal között fekvő 200 méteres utcakaszot kikövezteti, előzőleg pedig ezen az utcakaszon a tervbe vett vízvezetési hálózatot is kiépítteti.

A vízvezeték munkálataira március 2-án tartotta meg az árlejtést a város vezetősége. A mérnöki hivatal tervezete szerint 120 ezer lelt irányoztak elő erre a célra. Vidéki viszonylatban nagy összeg ez s a város terheinek jelentős részét hordozó helyi szakképzett kisiparosok azt remélték, hogy ők fogják megkapni a munkát.

Egy cluj-i és egy tárnu-mureş-i vállalat mellett három helyi, anyagi, szaktudás és erkölcsi tekintetben egyaránt százszázalékos biztosítékot nyújtó kisiparos terjesztette elő a pályázatát a mérnöki hivatal felvilágosításai alapján. Csak az árverés napján tudták meg a helybeli iparosok, hogy az árverési feltételek között az alábbi kitétel is szerepel:

„Az árlejtésen résztvevők kötelesek hivatalosan igazolni, hogy mikor, milyen értékű hasonló munkálattal végeztek valamelyik közműténynek, mekkora összegben és milyen eredménnyel?”

Ennek a feltételnek a helyi kisiparosok nem tudtak eleget tenni. Részen azért, mert nem tudtak róla, bár ez esetben sem teljesíthették volna a feltételt, mert a megye területén hasonló munkálattal még nem végeztetett egyik város sem. Viszont — így állítják az érdekelte iparosok — a város vezetősége nagyon jól tudta, hogy nem egy esetben végeztek általános megelégedésre hasonlóan nagyszabású munkákat magánosoknak. Azzal is tisztában volt a város, de különösen a mérnöki hivatal, hogy

az árlejtésen szereplő három iparos minden tekintetben kellő biztosítékot tud nyújtani a munkálatok kivételét illetőleg.

Mindezek ellenére a három gheorgheni iparos mestert kizárták az árlejtésből s azt 20 százalékos engedmény mellett más városbeli vállalat kapta.

Kétség sem fér ahhoz, hogy a város vezetőségének egyik legfőbb kötelessége az elsőrendű szaktudás ellenőrzése. Ezzel szemben nem kevésbé igaz, hogy

kötelessége azt a kisipart támogatni, mely a helyi közterhek jelentős részét, így az utcakövezés és vízvezeték költségeit is viseli.

Az árlejtésről kizárt iparosok megfellebbezték a közbeszerzési eljárást.

A kisiparosok hat osztályba való sorozásáról készített javaslatot Moga Matei oradea-i munkakamarai elnök

A salonta-i iparosok küldöttsége legutóbb felkereste Moga Matei oradea-i munkakamarai elnököt, akinek közbenjárását kérték abban az irányban, hogy a betegsegélyző díjakat ne minden iparos egyforma arányban, hanem teherbíróképességéhez mérten fizesse.

Ezzel kapcsolatban Moga Matei munkakamarai elnök kijelentette, hogy általános jellegű javaslaton dolgozik, amelyet a Munkakamarák Unióján keresztül akar a kormány elé terjeszteni. A javaslat lényegét az lenne, hogy

a kisiparosokat osszák hat kategóriába, úgy az adózás, mint illetékek, betegsegélyző, közszolgáltatások, stb. szempontjából.

Ma ugyanis az adótörvény azt tekinti kisiparosnak, aki legkevesebb 7 munkással, az ipartörvény pedig azt, aki legkevesebb 10 munkással, vagy 20 lóerővel dolgozik, de ezen a kategórián belül nincsenek megkülönböztetések. Már pedig bizonyos, hogy van iparos, aki ha 1—2 munkással dolgozik is, nagyobb jövedelemre tehet szert, mint tegyük fel egy foltozó szuszter. A kisiparosokat tehát több kategóriába kell osztani.

Százhusz önálló borbély és fodrásziparos mellett négy százra emelkedett a kontárok száma Oradea-n

Közgyűlésen foglalkoztak az oradea-i borbélyok a kontárkérdés megoldásával.

Az oradea-i Bobély-, Fodrász- és Manikűr Iparosok Szindikátusa közli az alábbiakat:

Az oradea-i borbély- és fodrászmesterek szindikátusa rendkívül népes közgyűlésre gyűlt össze. A közgyűlés legfontosabb tárgya a borbély- és fodrásziparosság testén ragódó, élősdí kontárhád égetően aktuális kérdése volt. A helyzet az, hogy

Oradea városában százhusz önálló borbély és fodrász iparos van, ezzel szemben négy százra rug azok száma, akik engedély s tétel nélkül házról-házra járnak, ilyenmódon rendkívüli károkat okozván az őrási nehézségekkel küzdő borbély- és fodrásziparnak.

Az új ipartörvény értelmében

1000 leitől 10.000 leig terjedő pénzbüntetésben részesülnek nemcsak a házaló, jogtalan iparúzó, hanem azok is, akik ilyen engedély nélkül kontárokkal dolgoztatnak.

Oradea-n a munkatügyi felügyelőség irányítása mellett városszerte szigorú razziák lesznek. Minden borbély- és fodrászmester ismeri a körzetében tartozó kontárokat, valamint azokat is akik ezekkel dolgoztatnak. Ezeknek a neveit már össze is írták és ezen névsor lesz alapja a megindítandó razziának, melynek alapján úgy a jogtalan iparúzó ellen, mint a velük dolgoztatók ellen megindítják az eljárást.

A borbély- és fodrászmestereknek ezen akciója emberileg teljesen érthető. A hajdan jómódban élő borbély- és fodrásziparosság, ma a legnagyobb nehézségekkel küzd, hogy családjának megélhetését, valamint a kirótt nagy terheket valamiképpen meg tudja keresni. Vegyük példának, hogy mit kell fizetni egy önálló borbély- és fodrászmesternek.

1. Állami adó.
2. Városi illeték.
3. Betegsegélyző.

4. Üzletbér.
5. Személyzetfizetés.
6. Világítás.
7. Fűtés az üzletben.
8. Kiszolgálási ruha mosatása.
9. Kiszolgálási kellékek: szappan, kölni, szesz, stb.

10. Ujságok és sok más itt fel nem sorolható apróság.

Hol van még a borbélynak, vagy fodrásznak és családjának megélhetése?

Ezzel szemben a házalók mindezekből semmit sem fizetnek. Összes költségeik maximum a kiszolgáló ruha mosatására, szappanra és kölnire szorítkozik.

Érthető tehát, hogy az ilyenformán önálló házaló, ha még hívják is alkalmazásba, nem megy, mert mincs szüksége rá. Könnyebben és kevesebb munkával megkeresi a megélhetéséhez szükséges összeget, senkinek nem tartozik felelősséggel és független. Legfeljebb vasárnap — mikor másnak pihenő napja van — van erős napjuk a házalóknak, amikor a borbélyüzletek zárva vannak.

Ha négy százon felül kontár működését beszüntetik, egészen bizonyos, hogy ez nagyban hozzájárul a borbély- és fodrászipar fellendítéséhez. És az is egészen bizonyos, hogy ez esetben a nagyobb forgalomnak örvendő borbély- és fodrászüzletekben 80—100 alkalmazott elhelyezkedést fog találni. Ami pedig a többiekkel illeti, ezek között rengeteg a közeli és bántó falvakból beszívargott egyén, akik azért jöttek Oradea-ra, mert itt a hatóság ezideig semmiféle lépéseket nem tett ellenük.

A borbély- és fodrásziparosság azonban válságának 24-ik órájában érkezett. Itt az idő, hogy a felelős tényezők közbelépjenek.

Az Oradea-i Bobély-, Fodrász- és Manikűr Iparosok Szindikátusa.

Minden gépbehozatalnál igazolni kell, hogy a kérvényező cég eleget tett a nemzeti munkatörvény előírásainak

Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium hirdetményt tett közzé, amelyben értesíti az érdekelteket, hogy ezentúl minden olyan kérvényhez, amely új gépek létesítéséhez szükséges gépek behozatalára vonatkozik, a szokásos okmányokon kívül még egy bizonylatot kell csatolni. A bizonylat a román elem elhelyezésével foglalkozó bizottságtól kell beszerezni, amelynek azt kell igazolnia, hogy a kérvényező cég tud van az ellenőrzésen és eleget tett a nemzeti munka védelméről szóló rendelkezéseknek. Kihangsúlyozza a közlemény, hogy a kontingentálási bizottság egyetlen kérést sem fog elintézni, amelyhez nem csatolják ezt a bizonylatot.

CSALÁDI FÉNYKÉPEK.

Liza kisasszony már nem nagyon fiatal. Mindenkinek a fiatalok képeivel szórakoztat. Férfi látogatója van most is Liza kisasszonynak.

Előszedi hát a régi fényképeket. Rákerül a sor arra a képre is, ahol Liza kisasszony mint három éves baby anyja karján üldögél.

— Így néztem ki husz évvel ezelőtt...

Vendég: Elragadó! És ki ez az aranyos kislány a karján?

WILLI.

„Willi, schämst du dich nicht? Du hast wirklich keine Manieren!”

„O ja, Tante, aber die heb, ich mir auf, bis wir Besuch bekommen!”

EGYESSEG.

Az új orvos így szól a szabóhoz:

— Nézze, ha már minden nap megjelenik a számlával, legalább a szomszédokra való tekintettel legyen kötésként a fejére.

Tovább tart az áremelkedés folyamat

Az ország gazdasági köreit már hónapok óta egyre jobban foglalkoztatja a minden vonalon mutatkozó áremelkedés, ami nem kizárólag a nemzetközi nyersanyag piac helyzetének következménye. A hivatalos gazdaságpolitika általában elősegíti az árak emelkedését. Ha az árak emelkedése a kereseti lehetőségek növekedésétől függetlenül következik be, természetes módon a vásárlóközönség felvevőképességének csökkenését vonja maga után és ezt semmiképpen sem egyensúlyozhatja az a körülmény, hogy a landülethez jött termelés nagyobb tömeget foglalkoztat és tesz — az alacsony bérszintyok miatt sajnos csak igen kis mértékben — vásárlóképesé.

Az ugynevezett Viator-módszer alapján összeállított ár-index adatai a következőképpen csoportosulnak: Az 1916 augusztusában kialakult árakat 100-as számmal alapul véve, az élelmicikkek index száma 1935 decemberében 3374, a következő év decemberében 3489, ez év januárjában 3512, februárban pedig 3519. Ruházati cikkeknel: 1935 decemberében 3777, rákövetkező évben 4002, majd 1937 januárjában és februárjában változatlanul 4068 volt az index szám. Különböző szűkségleti cikkek index száma 1936 decemberében 3194, egy évvel később 3294, ez év januárjában 3319, februárban pedig 3419.

A fenti adatok a fővárosi viszonyokra vonatkoznak és természetesen vidéki viszonylatban bizonyos eltérések mutatkoznak. Arad — az ország egyik legelőkelőbb városa, — talán legkevésbé érzí az átagadhatatlanul drágulási folyamatot, amely nemcsak, hogy nem szűnt meg, de további áremelkedéssel fenyeget.

Sütőipari világkongresszust rendeznek júniusban Budapesten

A Magyar Sütők Országos Szövetsége, ez a nagytekintély szakmai tömörülés — budapesti jelentés szerint — folyó év június 29-én nagyszabású világkongresszust rendez, melyre minden állam sütőiparosait meghívja. Az érdekes ünnepséget most készítik elő és ebből az alkalomból a következő felhívást intézi a világ összes sütőiparosaihoz:

A Magyar Sütők Országos Szövetsége folyó év június hó 29-én ünnepli fennállásának 30-ik évfordulóját, mely ünnepségre a világ összes sütőipari szervezeteit, minden kartársunkat és ezek hozzátartozóit szívélyesen meghívjuk.

A szakmabeli szervezetek zászlóikkal vesznek részt az ünnepségen, amely minden résztvevőnek felejtethetetlen emléke fog maradni. Miután előrelátható hogy ezen ünnepségek alkalmával minden nemzet sütőiparosai részt fognak venni, a vezetőség módot kíván nyújtani arra, hogy a megjelent szakmabeli vezetők és a kiváló szakférfiak sütőkongresszus keretében eszmecserét folytathassanak a sütőipar aktuális kérdéseiről.

Az ünnepségek rendezése a legjobb kezekben van és gondoskodtunk arról, hogy a résztvevők ne csak a főváros szépségeivel, hanem a környékkel is megismerkedhessenek. Hajókirándulásokat rendezünk a híres budafoki pincébe és a Margitszigetre. A külföldi vendégek tiszteletére a középületek és a Dunapart tündéri fényárban fognak uszni.

A külföldről érkező vendégek a pályaudvarokon és a hajóállomásokon külön fogadóbizottság által lesznek üdvözölve. Felkérjük a szakmabelieket, hogy akik a kongresszuson egyik vagy másik szakkérdésről fel akarnak szólalni, nevüket és felszólalásuk tárgyát az ünnepség rendezőségével közölni szíveskedjenek. Utazási, vízum és egyéb kedvezményekről gondoskodás történt. Bővebb felvilágosításul szolgál a Magyar Sütők Országos Szövetsége, Budapest, VII., Batoss-tér 15. Telefon: 18-49-78.

AZ A TAVASZ.

— Mondá, drágám, honnan tudta meg az édesapád, hogy mi kettesben rándultunk ki autón tegnap?

— Emlékszel arra a kis öregurra, akit utközből elűztél? Az volt a papai.

Transilvania fővárosának „kincses” korából

Irtá: HEVESI JÓZSEF.

III.

„Az Iparos” karácsonyi számában megkezdett és a következő számban folytatott cikksorozatát közbejött betegsémem miatt, csak most folytathatom.

1532. december 30-án erősítették meg az esztergályosok első szervezeti külön céhszabályzatát. Ugyanis az esztergályosok eddig az asztalos-céh kötelékébe tartoztak és azok szabályai szerint miveskedhettek. Az új céhszabályoknak nevezetesebb pontjai a következők:

„A céhnek legyen két céhmestere, egy magyar és egy szász; két ifjabb mester, akik az oltárnál szolgáljanak.”

„Önálló addig senki sem lehet, míg a mester remekét el nem készítette és azt a céhgyűlés el nem fogadta és nevét a céh könyvébe be nem írták.”

Szükséges volt még, hogy mesterré avatása előtt megneveljen. Ha ezen szabályok ellen vét, félmázsa viaszat fizet, (a Szt. Mihály templom javára). Aki mestertársa mivét gyalazza, négy font viaszat fizet. Aki mást a gyűlésben hazugnak mond, egy forint ára viaszat fizet. Meghalt mester özvegye egy évig folytathatja a mesterségeket egy legénnyel, tovább nem.

Ha legény mester akar lenni, köteles tisztességes apától és anyától való származását, nemzetiségi levéllel, tanulási éveit bevégezését tanító mester levéllel, legalább öt évi mesterlegényi gyakorlatot, „vándorló” bizonyítványát tanusítani.

Ha valamely mester rossz munkát készít, azt eladja, vagy vásárra viszi, a céhmesterek mivét vegyék el, vigyék a város bírójához, őt pedig szigorúan büntessék meg.

1513. befejezést nyer a timár- és varga céhek közt éveken keresztül folyt per. Ennek rendelkező részében a vargáknak meghagyatik, hogy bört fehérrithetnek, de csak maguk számára, leányaikat használván fel segítségre, a szomszédnak sem íját-fiát bört fehéritésre ne használhassák. Fehéritett bört csak úgy szabad eladni, ha abból sarut vagy csizmát varr, stb.

Az 1551. évi cluj-i országgyűlés az egész országban a cluj-i mértékeknek alkalmazását rendeli el.

Ugyanez a élelmiszerek és az iparcikkek árát is szabályozza. Az árpa köbét (köböl = kb. a ma métermázsa) 24 dénár (24 kr.), 1 kupa bort 3 dénár szabja. A mészárosoknak rendeli, hogy főzni és sütnivaló húst 1 dénár másfélfontot adjanak.

1548. július 29-én kelt kiváltság levelével Izabella királyné a „Cluj-i szász és bősületes kovács céhnek előbbi kiváltságait megerősíti”.

A királyné ezt így indokolja meg:

„Abban áll a fejedelmeknek alattvalóik iránti kegyelmessége, hogy megismervén azoknak úgy elméleti, mint kézművesi jeles tulajdonságait, őket mint kitűnőbbeket, a közönséges emberek közül kiválónak, ne vonakodjanak nemcsak a szabadság kedvezményében is részesíteni és pártfogolni”.

1551-ben alakul a „Szekérekészítő céh”. 1558-ban a töltéserekek (üvegedénykészítők). 1577-ben alkotott az első magyar szövetség szabályzat. (Az eddigiek latin nyelven íratk.) Ez a szabó céh volt. Lucas András, Grusz András, Segesvári Lőrinc, Kecskeméthy Szabó János céhmesterek, Garner János jegyzősége alatt.

Magyar szövetség szabályokat adtak ki az ezt követő

Közművelődési bélyeget bocsátanak ki

BUCURESTI, március 11. A nemzetnevelési minisztérium új, ugynevezett közművelődési bélyeg létesítését tervezi és ennek érdekében törvényjavaslatot készített. Az új bélyegilleték jogvedelmét a közoktatás és közművelődéstügyi kiadások fedezésére fordítják, mivel a költségvetésben biztosított jövedelmek nem fedezik a nemzetnevelési tárca szükségait. A javaslat törvényerőre emelkedése esetén 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 300 és 500 leles címletben hozták forgalomba a közművelődési bélyeget, amelyeket a különböző tanügyi okmányoknál alkalmaznak majd. A „közművelődési alap” számára egyéb bevételeket is biztosítanak.

vető években 1580—1599-ig a kötélverők, a rézművesek, kőfaragók, mivesek (igy) és a borbélyok.

Az aranyművesek 1517-ben latin nyelven kiadott szabályait ugyancsak magyar nyelven, javított „artikulásokkal” bővítve adják ki 1593-ban.

Az 1547-től 1598-ig terjedő „Magister listából” kitűnik, hogy ezen idő alatt a céheknek 3 szász és 57 magyar tagja volt. Apródot szegődtek 1584-től 1600-ig, 28 magyar ifjut.

Cluj-i főbíró volt Kathonay Mihály később ifj. Budai Tamás. Fejedelmi táblabíró volt Szegedi Gergely. Különböző céhekből többen voltak szenátorok, országgyűlési követek, sőt többen külföldi követségi tisztviselők is. Megállapítható, hogy a céh intézmény ezen kornak nemzetpolitikai és társadalmi nevelője volt.

Szabó István, Gálfi János fejedelmi tanácsos udvari szabója oly kitűnő és ékes szólású polgár volt, hogy midőn Mihailu moldova-i vajda 1599. év őszén mint győztes jött a város elfoglalására, a város őt küldte elébe békét kérni, „mint a bölcsesség és ékes tudás által kitűnő férfit”.

1600-ban volt Cluj-on önálló szervezettel, céhtörvényekkel, kiváltságokkal bíró céh 38. Ezek: asztalos, ács, borbély, csizmadia, csizsár, téglázó és cserepégető, fazekas, gombkötő, fegyverderékszövő, kovács, kopja és paizskészítő, kőműves, kőfaragó, kádár, kerekas, kötélverő, nemesszövő, nyerges, lakatos, mészáros, mészégető, szabó, szűrszövő, tölcsekes, ónműves, szűrposztó csináló, takács, rézműves, szíjgyártó, szűcs, varga, vasáros, zsendelyes, szappanfőző, gyertyamártó, gyantározó, aranyműves, szőrűműves, 42-féle iparosokból voltak alkotva. Összes létszámuk, mesterek, mestersegédek és mesterapródok — mintegy 12,000 volt.

A császár vargák céhe 1587-ben vásárolta meg Segesvári Gáspár könyvnyomtatótól a csertőrfi malom helyét, a mellette levő gyümölcsösrel együtt 110 forintért készpénzben. Most megér vagy másfél millió lelt. Főképpen azokat az adatokat igyekeztem itt csoportosítani, amelyekből némileg következtetni lehet arra, hogy milyen volt a város iparosága, ipari élete akkor, amikor joggal nevezhetők ezt a várost „Kincses”-nek.

A céhrendszer eltörlése után, az ugynevezett „szabad ipar” érája alatt számszerűt népességben szaporodtunk ugyan, de szaktudásban, egyetértésben nem, törekvésekben, jólétben nagy visszaesés van. Erkölcsei és anyagi súlyunk, tekintélyünk a három évszázad előtti iparos polgársággal összehasonlítva, vajmi kevés. Hogy mi ebből a tanulság? Szerintem az, hogy dolgozzunk és tanuljunk sokat és dolgozzunk jól! Vegyünk példát a háromszáz év előtti mives őseinktől. Bárha most nincsenek látómeisterünk, akik az elkészített munkát elbírálják, legyen meg bírálnok önbecserézetünk. Ne túrjuk magunk között a kontárokat, szerezzünk tekintélyt, közbecsülést, elismerést, értéket a tisztas iparnak, hogy méltóak lehessünk azokhoz, akik 3—4 évszázad előtt városunknak a „Kincses” jelzőt kivívták!

Isten áldja a tisztas ipart!

KÁVÉHAZI PARBESZÉD.

— Látod ott azt az embert?

— Nos, mi van vele?

— A multkor szemtanu voltam, amikor rosszul adott össze.

— Ki az az ember? Fizetőpincér?

— Dehogy. Anyakönyvezető.

ARISZTOKRATA VICC.

Tasziló bedült egy cukrászhoz. Kiválaszt egy szép tortát, majd megbizta a mestert, hogy holnapra írják a tortára szépen ezt a szót: „Alfonz”. Másnap, amikor bejön, előhozzák a tortát. Tasziló rendbentelődik, csak azt kéri még, hogy az Alfonzot ph-val írják neki. Amikor Tasziló megint teljön a tortáért, a betűk rajzát kifogásolja, harmadnap a sz betű helyett akar s-et és így megy ez 8—10 napig. Végre egy szép napon kifogástalannak minősíti a tortát. Örömmel be akarják csomagolni, hogy végre hasaküldjék, de Tasziló előkelően azt mondja:

— Nem, köszönöm, itt mindjárt elfogyasztom.

Ilie P. Calciu Oradea-n.

Az oradea-i munkakamara elnöksége közli, hogy Ilie P. Calciu, a Munkakamarák Uniója és a bucureşti-i munkakamara elnöke március 14-én délelőtt 11 órakor és ugyanazon nap este 9 órakor a Wilson-uccal munkásokonban előadást tart. A kamara elnöksége felkéri tagjait, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt ezeken az előadásokon.

PÉLDÁS EGYETERTÉS.

Beszélgetés a pályaudvaron:

— Két éve nem láttuk egymást, kedves barátom. Mi újság? Hogy vagy a feleségeddel? Még mindig civakodtok?

— Már nem hálistennek! Nincs egyetlen ellentétes gondolatunk se.

— Hogy történt a csoda?

— Elváltunk!

A valea lui Mihai-i iparosok kérése.

A valea lui Mihai-i iparosok beadvánnyal fordultak a munkakamarához. A beadványban azt kérik, hogy a jövőben ne a zalau-i kirendeltséghez, hanem közvetlenül az oradea-i központhoz tartozzanak. A kamarának a kérést nem áll módjában teljesíteni, mert a megyék szerinti beosztást törvény szabályozza.

AZONOS BETEGSÉG.

Az orvos: Nos, uram, még meg sem vizsgáltam, miért akar elszaladni?

Páciens: Sajnos, doktor ur, nem segíthet rajtam.

Az orvos: Honnét veszi?

Páciens: Kopaszság ellen jöttem orvosságot kérni de látom, hogy a doktor ur ugyanolyan kopasz, mint jómagam.

Március 14-én lesz a Turdai Iparos Egylet elnökválasztása

A Turdai Iparos Egylet előjárósága nemrég tartott értekezletén elhatározta, hogy a Farkas Miklós halálával megüresedett elnöki állást betöltik. A választás napját március 14-én tűzték ki és egyben Demeter János elnökle alatt jelölt bizottságot küldtek ki, hogy a betöltendő tisztségekre jelöléseket eszközöljenek. Értesülésünk szerint a hivatalos jelöltek a következők: Elnök: Csetri Ferenc, ügyvezető elnök: Káptalan Nagy Béla, titkár: ifj. Bereczky János.

ORVOSI TANÁCS.

Káldornénak három szemölcs nőtt a felső ajkán. Kétségbeesve kérdi a férjétől:

— Adolf, mit csináljak?

— Tudod mit, — mondja a férj, — csináltass az alsó ajkadra három gomblyukat, gombold be a szádat, legalább nem kapsz ebben a hidegben torokgyulladást.

A kisipari hitelintézet elnöke.

A fővárosi Capitala című lap értesülése szerint a kisipari hitelintézet igazgatóságának elnöki tisztségére Roman Valer volt államtitkár nevezik ki.

NYUGODTAN BESZÉLHET.

Macera elmegy Ficeráékhoz ebédre. Most látja először Ficera feleségét. Mikor a téstát hozzák, Macera halkán odasugja Ficerának:

— Hogyan vehetél feleségül egy ilyen ronda nőt? Hiszen sánta is, pupos is.

— Beszélhetes hangosabban — feleli Ficera, — süket is.

Pincériskolát létesít a timişoara-i munkakamara.

Cotosman Simion, a pincérszervezet elnöke azzal az indítvánnyal fordult a timişoara-i munkakamarához, hogy létesítsen pincériskolát. Beadványában Cotosman elmondja, hogy egész Romániában nincsen pincériskola, márpedig ilyen iskolának az egész pincérszakma erős hiányát éri. Cotosman terve szerint a pincériskolát borfiúk és fiatal pincérek látogatnák. Az iskola időtartama kétszer négy hónap s ez alatt a növendékek francia és román nyelvet, felszolgálást, főzést és egyéb szükséges tudnivalókat tanulnának. A munkakamara elnöksége megértéssel fogadta a tervet és lekövetkezőleg meg is valósítja.

A beérkezett áruk nyilvántartásával fogják ellenőrizni az adóhivatalok az iparosok és a kereskedők forgalmát

A folyó évi adókiivetési munkálatok ellenőrzése az egész országban kezdetét vette. Az egyes ipari és kereskedelmi vállalatok forgalmának megállapítása végett az adóhivatalok oly ellenőrző lépésekre szánták magukat, amelyek előreláthatólag zavart és fejetlenséget fognak okozni.

A pénzügyi közegek ugyanis úgy a vasutálomásoknál, mint a vámhivataloknál kimutatásokat fognak készíteni az iparosok és kereskedők címére érkezett áruküldeményekről. Ezt az ellenőrzést megkísérlik a szállítási vállalatokra is kiterjeszteni, annak a megállapítása végett, hogy az egyes ipa-

rosok és kereskedők mily forgalmat bonyolítanak le. Hasonlóképpen ellen akarják őrizni az egyes városokból más városok iparosai és kereskedői címére feladott áruküldeményeket is és az így nyert adatokat az illető megrendelő illetékes adóhivatalához juttatják.

A magunk részéről erősen kételkedünk abban, hogy a pénzügyi hatóságok ezt a szokatlan és hatalmas adminisztrációs apparátust igénylő ellenőrzést, amely amúgy is feleslegesnek látszik, ténylegesen keresztül tudják majd vinni.

Sikeresen működik a braşov-i Bőriparosok Árucarnoka

Félmillió lei alaptőkével évi ötmillió lei a forgalom.

Lelkes kis csapat megérdemelt ünnepévé nőtt a braşov-i Bőriparosok Árucarnoka közgyűlése. Ez a tizenkét éves multra visszatekintő vállalat példaképe ma a kis pénzek összetett eredményének. Példaképe annak, hogyan lehet gazdasági életünket tulszinezett elméletek helyett gyakorlati megoldásokkal jobbra tenni.

A Székely Társaságban tartott közgyűlésüket a betegség miatt távollevő Dáner Lajos elnök helyett Biró Sándor alelnök nyitotta meg. A gyűlést tovább Dávid András vezette. Felolvasták a múlt évi jegyzőkönyvet és a lezárt évi mérleget. Ennek során az

egészséges üzleti tevékenység abból tűnt ki, hogy félmillió alaptőkével ötmillió lei évi forgalmat, azaz a befektetés tízszeresét érték el.

A tagoknak az elért forgalom után 4 százalékos tudtak biztosítani, amit részvénytőke emelésére fordítottak.

Egyik fontos és társadalmi szempontból sokat ígérő határozat volt egy bizottság kiküldése, mely a „Rokkant s Betegségbiztosító Egylettel” való egybeolvadás módjait dolgozza ki. Ezzel mindkét egyelet csak erősödnék és céljainak még jobban megfelelne.

1,900.000 leiért 14 évre akarja bérbeadni ingatlanát a cluj-i Csizmadia Ipartársulat

A tagok egyrésze megelégedett a határozattal.

A válsággal küzdő cluj-i Csizmadia Ipartársulat az elmúlt héten Muresanu Nicolae elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyetlen tárgya az anyagi helyzet rendezése volt.

Az elnökség a közgyűlésen azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a két uccára kiterjedő és rendkívül nagy értékű képviselő ingatlan bérlelt jogát

14 évre adják át egy érdekcsoportnak, amely ennek ellenében a szerződés aláírásával egyidőben 1 millió 200.000 leit folyósít és azonkívül 14 éven át évi 50.000 lei bérösszeget fizet.

Az elnökség nem nevezte meg azt az érdekcsoportot, amely ezt az összeget felajánlta volna, a közgyűlés a javaslatot ennek ellenére egyhangulag elfogadta.

Több tag tartózkodott a szavazástól, ezek kijelentése szerint a társulat egy tálcáért adta el a vagyonát, mert az épületért jelenleg is 350.000 lei bér folyt be évenként, ami tíz év alatt 4 millió 200 ezer leit tesz ki s ezért összegért az új bérlelt 14 év alatt tulajdonképpen csak 1 millió 900.000 leit adnának mindössze. A bérbeadásra vonatkozó közgyűlési határozatot az elégedetlen tagok megelégednek a törvényszékhez.

Egyébként 39 tag kérésére a munkügyi miniszter elrendelte a társulat ügyvezetésének felülvizsgálatát. A vizsgálat lefolytatására a miniszter Tarnaveanu Bazil munkügyi felügyelőt bízta meg, aki jelentését már fel is terjesztette.

Módosítják a forgalmiadó törvényt

Új rendelet a kazein-cikkek forgalmi adójáról.

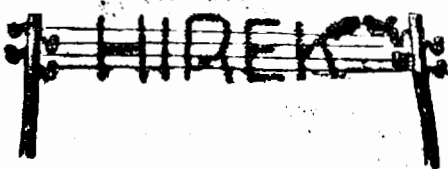
Az utóbbi hónapokban bekövetkezett áremelkedésekre hivatkozva a pénzügyminisztérium fel akarta emelni általánosan a forgalmi adót az iparcikkeknek. Tekintettel azonban arra, hogy egy általános emelés túlzott ellenállásra találna az érdekelteknél, azonkívül pedig az iparcikkek árának újabb felemelését vonná maga után, a kormány más megoldást talált arra, hogy a kincstár az iparcikkek tényleges árával arányban álló forgalmi adót kapjon. Ennek érdekében a pénzügyminisztérium egyszakaszos törvényjavaslatot készített, amely új értelmezést ad a forgalmi adótörvény 10-ik szakaszának. Eszerint mindazon esetekben,

amikor a törvényben említett ellenőrző bizottság arra a megállapításra jut, hogy a készáruk-nál olyan áremelkedés következett be, amely mellett a nyersanyag után fizetett fixösszegű adó nem felel meg a készáru után fizetett adó összegének, minisztertanács határozattal fel lehet emelni a nyersanyag utáni forgalmi adót. mégpedig úgy, hogy a különbözetet a meglévő készletek után is behajthassa a kincstár.

Ezzel kapcsolatban jelenthetjük, hogy a pénzügyminisztérium újabb rendeletet adott ki a kazeinből készült áruk forgalmi adójáról. A rendelet értelmében azok a kazeingyárak, amelyek termelésük egy részét fésű- és gombgyáraknak adják el, másik részét pedig maguk dolgozzák fel tovább gombokká, az egész kazeintermelés után különként 30 lei fix illetéket kötelesek fizetni, ezenkívül a továbbadott mennyiség után, ha megmunkálatlanul adták el, 3 százalékos fizetnek. Csak azok a kazeincikkek mentesek a forgalmi adó alól, amelyeket kizárólag kéményített kazeinből készítettek, ha a nyersanyag után már megfizették a fixösszegű illetéket. akár a gyárnál, akár a vámnál. Mindazon árucikkek után, amelyeknél nemcsak kazeint dolgoztak fel, hanem bakelint, vagy más hasonló anyag is van bennük, kell fizetni az előírt forgalmi adót a gyárból történő kiszállításuk alkalmával.

KEGYETLEN VICC.

— Hol találja ma egy csunya lány a szöveget?
— A lexikonban az „Sz” betű alatt!

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redactia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:
Arad, Caminul Industriazilor — Iparos Otthon.
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kötésnél árendadíjmentes.

Kérelem olvasóinkhoz

Felkérjük lapunknak azokat a régi előfizetőit, akik nemcsak járatták, hanem szeretik is az „Az Iparos”-t és értékelik jószándékú munkánkat, amelyet az iparos-érdekek szolgálatában kifejtünk, legyenek segítségünkre a lap terjesztésének nagyfontosságú munkájában. Minden egyes új előfizető erőgyarapodást jelent az „Az Iparos” számára és ha régi és hűséges előfizetőink valamennyien megfogadják alábbi kérésünket, a lap színvonalának emelésében is meg fog nyilvánulni az erőgyarapodás. Arra kérjük őket, tegyenek említést minél gyakrabban iparos társaik társaságában lapunk közérdekű működéséről és akikről feltételezik, hogy megnyerhetők a lap előfizetőinek, azok nevét, foglalkozását és pontos címét román uccanévvél együtt egy nyílt levelezőlapra közöljék kiadóhivatalunkkal (Arad, Str. Bratianu 18. szám.)

A közölt címekre mi készségesen küldünk néhány ingyenes mutatványszámot, ami által mód adódik, hogy az illető iparosok is megismerkedjenek szakudvarunkkal. Mióta az ipartestületeket bevezették, nincs iparos intézmény, mely az iparos érdekek szemszögéből száz százalékos jóakarattal és együttérzéssel informálja az adó, vám, illeték, különböző rendeletek és hatósági intézkedések ügyében a kenyér utáni keserves küzdelemben reggeltől estig elfoglalt iparost. Ezt a szerepet most a mi országos szakudvarunk vette át és tölti be. Igen sok komoly közéleti tényező és olvasóink összességének véleménye szerint vállalt feladatának meg is felel. Ma már éppen olyan nélkülözhetetlen szerepük a mi udvarunk az iparos munkájában, mint a kalapács, tű, vagy a gyalu. Informálja, tanítja és szórakoztatja olvasóit. Így végző hálás feladatot, aki önzetlen jóakarattal támogatójává szegődik és részt vesz az udvar propagálásának — merjük állítani — közérdekű munkájában.

Iparos üdvözléssel:

„AZ IPAROS” szerkesztősége.

— Gabos Jenő dr. előadása az Iparos Otthonban. Érdekes, időszaki előadásban ismertette dr. Gabos Jenő ügyvéd vasárnap délelőtt az iparos szindikátusok szövetsége által rendezett előadás-sorozat keretén belül az új büntetőtörvénykönyv, a Carol-kodex érdekesebb részeit, különös tekintettel ennek iparos vonatkozásaira. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, ami érezhető is, mert egyrészt mindenki érdekel az élet valamennyi megváltozására kiterjedő új törvénykönyv, másrészt pedig dr. Gabos Jenő kitűnő előadónak ismerik Arad-on, aki valóban élvezetes formában szolgálta a közérdeket. Reinhardt Gyula nyitotta meg az előadást, üdvözölte az előadót és a hallgatókat, majd Gabos Jenő dr. lépett az emelvényre. A tartalmas és szöveg felépített törvényismertetést nagy figyelemmel hallgatta végig a jelentős számban összegyűlt hallgatóság és őszinte elismeréssel honorálta dr. Gabos Jenő előadását. Gabos Jenő dr. előadásának részletes közlésére egyébként legközelebbi számunkban visszatérünk.

GAZDASÁGI VÁLSÁG.

— Hallottam, hogy jó állásod van, mit keresel?
— Képzelted! Egy irodában vagyok mint bélyegragasztó. Az igazgató sokáig gondolkodott, hogy egy szivacsot vegyen-e vagy engem alkalmasson? S a takarékság győzött.

— Nem lehet Arad-on pecica-i kenyeret árulni. A földművelésügyi minisztérium mellett működő központi buzaértékesítő hivatal 35754. számú, Arad-ra érkezett rendeletében közli, hogy elutasították a pecica-i és rovina-i kenyérfarukok azon kérelmét, hogy az arad-i piacon kenyeret árulhassanak.

Anyagbeszerzési szövetkezetet létesítenek a targu-mures-i asztalosok

Leikes hangulatban folyt le az Asztalos Ipartársulat közgyűlése

Zaúfolt teremben tartotta meg rendes évi közgyűlést Gaál Ferenc elnöke mellett a targu-mures-i Asztalos Ipartársulat. Gaál Ferenc évi jelentésében rámutatott a kisiparosok súlyos helyzetére, ismertette a különböző adókat és illetékeket, amelyeket fizetnek. Megemlékezett a társulat új dísz-zászlájának bontásáról, ami úgy anyagi, mint erkölcsi sikerrel zárult. Beszámolt arról, hogy

minden formáság megtörtént már az anyagbeszerző szövetkezet alapítása érdekében,

a működés megkezdését azonban még anyagi okok hátráltatják. Hangsúlyozta, hogy a kisiparosok boldogulását csak a szövetkezeti munkába való bekapcsolódás sekihetheti elő.

Ismertette az épületmunkával foglalkozó asztalosok működését és rámutatott arra, hogy

ezek életbe léptették az irányár szerinti vállalkozást és máris szép eredményeket értek el.

Hasonló szervezkedésre hívta fel a butorasztalosok

figyelmét is, mert nem tűrhető a végtelenségig, hogy egyes ár-rombolók miatt a többi, jobb sorsra érdemes iparos nélkülözzen és szenvedjen.

A közgyűlés a jelentést és zárszámadásokat elfogadta és a vezetőségnek a felmentvényt megadta. Hozzájárult a közgyűlés a pénzállomány gazdasági célokra való felhasználásához, majd négy rendes és egy választmányi pót-tag kisorsolása és megválasztása következett.

Az indítványok során a közgyűlés Györke Béla jegyző indítványait elfogadta majd pedig Herczeg Ferenc indítványára a közgyűlés a Magyar Iparos Egyesület székházának alapja javára ezer lejt szavazott meg. A közgyűlés az új dísz-zászló körül kifejtett érdemeiért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Gaál Ferenc elnöknek, Rosu Ioan alelnöknek, Fodor Sándor pénztárnoknak, Bortnyik József titkárnak, Györke Béla jegyzőnek, Berekmási Zoltán ellenőrnek, Csath Károly, Ioel Izsák és Keresztes Gyula választmányi tagoknak.

A nyersanyagárak emelkedése miatt felemelték a patkó árát az arad-i kovácmesterek

Vasárnap délelőtt tartotta meg az arad-i Iparos Otthonban rendes évi közgyűlést az Arad-i Kovácsipartársulat Szindikátusa. Kovács Ferenc elnök megnyitó beszédében megemlékezett a szindikátus egyik érdemes tagjának, Badár Gábornak elhunytáról. Ugy a szindikátus, mint az özvegy nevében megköszönte, hogy a tagok nagy számban jelentek meg a végtisztességen és koszorút helyeztek az elhunyt ravatalára.

Ezután a közgyűlés azzal a panasszal foglalkozott, hogy az arad-i munkakamara egyes igazolvá-

nyok kiadását túl lassan végzi el és megkérték Cristea Petru munkakamara tanácsagot, hogy járjon közbe annak érdekében, hogy hasonló panaszok a jövőben nem merülhessenek fel.

Horváth Ferenc kovácmester beszámolt a nyersanyagok: a vas, a szegrek és a szén árának jelentős emelkedéséről és azt javasolta, hogy a kovácmesterek erre való tekintettel emeljék fel a patkó árát. A közgyűlés kimondotta, hogy a nyári patkó árát 25 leire emeli fel.

Információs irodát létesített a timisoara-i munkakamara a periam-i iparosok részére

Periamról írják: A múlt héten a timisoara-i munkakamara kisipari szakosztályának elnöke, Sechei Alexandru sütőmester és Ciora munkakamara titkár megjelent Periam-on és az iparos kulturházban előadást tartott az ott nagy számban megjelent iparosoknak. Az előadás során közölték, hogy információs irodát állítanak fel az iparosok részére.

Az információs iroda végzi a jövőben a volt ipartestület hivatalos teendőit és kezeli annak vagyonát. Tehát elsősorban a következő munkákat végzi: tanácsadást, készlet, szabadítás, munkások be- és kijelentése, mesterkönyvek, iparigazolványok kiállításának közvetítése a munkakamarához.

Az információs iroda nagy segítségére lesz a periam-i iparosoknak, mert ott helyben végezheti el a hivatalos teendőket és nem kell azért a kamara székhelyére utaznia vagy hosszas levelezést folytatnia. A iroda vezetésére hét tagú bizottságot választottak és pedig: Nieser Ferenc mint elnök, Heinz János sütő, Deák M. szerelő, Tauer János szabó, Scheer János órák, Hens János asztalos és Ehling Gáspárt mint tagok személyében. A választás megtörténte után a munkakamara kiküldöttei a felosztott ipartestület vagyonát, mintegy 48 ezer lejt értékben, kezelés végett átadták a választott bizottságnak. Az információs iroda működését már megkezdte.

— A forgalmi adó alá eső áruk számláját öt évig meg kell őrizni. Megirtuk legutóbb, hogy a pénzügyminisztérium rendelkezést adott ki, amelynek értelmében a kereskedőktől és iparosoktól a pénzügyi ellenőrző közegek csak két évre visszamenőleg követelhetik a számlákat. Mivel a bélyegzőtörvény vonatkozó paragrafusa úgy intézkedik, hogy a számlákat csak két évig kell megőrizni. A pénzügyminisztérium fenti rendelkezése nem vonatkozik a forgalmi adó alá eső áruk számlájára, ezeket ugyanis öt évtől kezdve kell megőrizni.

Kedvezőtlenül alakul Németországgal szembeni kereskedelmi mérlegünk

A Prezentul című fővárosi gazdasági lap egyik legutóbbi számban érdekes adatokat közöl a román-német gazdasági kapcsolatok alakulásáról. A lap szerint a hivatalos német kimutatás adataiból kitűnik, hogy német viszonylatban külkereskedelmi mérlegünk igen jelentős passzívával zárult az elmúlt esztendőben.

Németország 92.3 millió márká értékben vásárolt árut piacainkról. Románia pedig 103,6 millió márká összegű német árut importált.

A két ország közötti gazdasági kapcsolatoknak számunkra ilyen kedvezőtlen módon történt alakulása különösen azért esik nagy sullyal a latba, mert pillanatnyilag nem látszik a lehetősége annak, hogy miképpen tudjuk ellensúlyozni ezt a passzívát. A clearing megállapodások keretén belül tulajdonképpen nem okozhat nehézséget az ilyen természetű eltérés, mert hiszen a különböző áruszállítással számolhatják fel. Német viszonylatban azonban az a különös helyzet adódott, hogy

nem számíthatjuk Németországba azokat az áruciklokat, amelyeknek kivitele számunkra a legmegfelelőbb,

hanem kénytelenek vagyunk azt exportálni, amire a birodalomnak leginkább szüksége van.

A két ország között fennálló gazdasági egyezmény értelmében — mint ismeretes, — Németországba irányuló kivitelünk 75 százalékának mezőgazdasági termékeknek kellene lenniük és csak 25 százalékának megfelelő mennyiségű kőolajat exportálnánk a clearing-megállapodás keretén belül. A 25 százalékot meghaladó kőolajkivitel Németországnak devizával kellene fizetnie.

A gyakorlatban azonban egészen másképpen alakul a helyzet. Az elmúlt esztendőben a kivitelnek nem 25, hanem 60 százalékát exportáltuk a román-német clearing-egyezmény keretein belül, amennyiben Németország ilyen arányban eszközölte fizetéseit áruszállítással. Természetesen ez a körülmény kedvezőtlen helyzetet teremtett számunkra,

A timişoara-i munkakamara három megye községében állít fel információs irodát.

A timişoara-i munkakamara elhatározta, hogy a Banat három megyéjében információs irodát állít fel. Timiş-Torontal megyében a következő helyeken létesítenek ilyen irodákat: Becicherechul-Mic, Biled, Buzias, Ciacova, Comloşul Banaţean, Deta, Gataia, Ghiulvez, Jamul-Mare, Jimbolea, Lipova, Periam, Recaş, Sannicolaul-Mare és Vinga. Severin megyében: Bozovici, Bocsa-Montana, Reşiţa. Caraş megyében: Caransebeş, Gaget és Orsova. Az információs irodák már a jövő héten megkezdik működésüket.

NYELVTANÓRAN.

A tanító felszólítja Mórckát.

— Idefigyélj, Mórcka, — mondja neki — tudsz-e egy olyan szót mondani, amelynek nincs egyesszáma?

— Igen.

— Na halljuk.

— Kohn.

Iparosok, kereskedők és munkások figyelmébe!

Hézagpótló mű hagyta el a napokban a sajtót: „Utmutató iparosok és munkások számára” a román és magyar nyelvű könyv címe. A könyv magában foglalja az összes tudnivalókat a tanoncok szerződésére, felzabadosítására, munkakönyv, mesterkönyv elnyerésére, iparigazolvány megszerzésére, megszüntetésére stb. vonatkozólag, az összes iratok és kérvények pontos megformálásával. Valóságos kis katekizmus lesz ez a könyv az új ipartörvény és a rendeletei tömkelegében tájékozatlannul álló iparos és munkástársadalom, valamint a kereskedők részére. A könyv második részében a segéd és mestervizsgák anyagát tartalmazza: általános kérdés és feleleteken kívül a legfőbb szakmákban a nyersanyagok, szerszámok és szakkifejezések pontos román és magyar szövegét.

Az „Utmutató” szerzői Givulescu Virgil az oradea-i munkakamara főtitkára és Pásztor Miklós oradea-i lapszerkesztő. A könyv kapható lesz az összes ardeal-i és banat-i munkakamaráknál és kamarai fiókoknál, valamint a nagyobb könyvkereskedéseken, vagy pedig megrendelhető a pénz (bélygekben) beküldése ellenében a szerzőktől (Oradea, Camera de Muncă). Az első kiadás erősen fogytán van és ezért ajánlatos a hézagpótló és mindenki számára nélkülözhetetlen könyvet beszerezni. A könyv ára 30 lei.

PRAKTIKUS TOALETT.

— Így akarsz menni a bába? Hisz nincs rajtad semmi!
— Hátul takar a másni
— És elől?
— Elöl pedig a táncos.

Szerkesztői üzenetek

Oluj-i érdeklődő. Lapunk oluj-i megbízottja Ut Gergely ur, aki az iparkamara épületében a vendéglős szindikátus helyiségében, esti órákban az Iparos Egyletben található. Ut urnál előfizetések, hirdetések egyformán eszközölhetők és készségesen továbbít kívánságokat vagy kérélmeket a szerkesztőséghez is.

Turda-i olvasóinkhoz. Lapunk turda-i képviselőjével néhai Farkas Miklós tragikus halála miatt Major István urat bíztuk meg. Forduljanak hozzá olvasóink bizalommal minden, a lapra vonatkozó ügyben, mert Major ur készségesen rendelkezésükre áll és mindenben a kiváló, de elvei szerinti önzetlenséggel és szolgálatkészséggel fogja betölteni a vállalt feladatot.

Érdeklődő iparosnak, Arad: A munkaügyi minisztérium 98777/1936 számú rendeletével ismét elrendelte a munkanélküli alap javára az alkalmazottak fizetésének összege után az 1%-os munkanélküli segélyösszeg behajtását. A rendeletet a munkaügyi minisztérium azon az alapon bocsátotta ki, hogy a munkaadók ezen összeg megfizetését megállapodás alapján vállalták. Annak idején közöltük, hogy ennek megfizetését az Ugir tagjai, illetve revükben az Ugir vezetősége elvállalták. Mikor egyes vállalatok ennek megfizetését megtagadták, akkor azon az alapon, hogy az Ugir mint jogi személy jogosan kötelezi tagjait a segélyösszeg megfizetésére — a munkaügyi minisztérium peres utra terelte a dolgot. A tábla kötelezte az Ugirt, illetve az Ugir kötelekbe tartozó vállalatokat a fizetésre, mert szabályszerű uton magánjog megállapodással vállalták a munkanélküli segély megfizetését. A társadalombiztosító pénztár központja a munkaügyi minisztérium fenti rendelete alapján a 68088/1936 számú körrendeletével elrendelte a kereskedőktől és iparosoktól ezen összeg behajtását. A kézműiparosok és kereskedők, akik nem tartoznak az Ugir kötelekbe ilyen megállapodást a munkaügyi minisztériummal nem kötöttek. Az általános jogelv, hogy taxát vagy adót csakis törvényhozási uton lehet megállapítani és kivetni az alkotmánytörvény értelmében. Tehát csak szociális szempontból, ha jószántukból fizetnek a kereskedők és iparosok, akkor lehet behajtani az összeget, de jogi alapja a követelésnek nincs. A végrehajtás esetén testatást (ellentmondás)-nak van helye. E tekintetben több ízben már közöltük a vonatkozó határozatokat. Dr. K. S.

OKOS KOLDUS.

— Nagyságos asszony! Nem kaphatnék egy vészt, ócska cipőt?
— Mit akar jó ember, hiszen egészen új cipője van...
— Éppen ez a baj. Rontja az üzletemet.

IGAZA VAN.

— Kérem, ön már három éve nem fizet házbért! Elég volt! Nem maradhat itt tovább, mint lakó...

— Miért olyan szigorú? Öt éve nem fizetek adót, de azért az adóhivatal még nem törölte ki az adófizetők listájából...

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési-ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Grupa I. csoportban. Vád. lui Stefan Gémes Istváné 886.

Grupa II. csoportban. Joan Crisan János 967, Gheorghe Budau György 968 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanțele lor, interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa „A” csoportban Gisela Balázs Gizella 964.

In Grupa „B” csoportban Ignatie Geiger Ignác 957, Gavril Badar Gábor 958 sorszámgig esedékes a fizetés.

Kismenü, feketével

Irta: BARAT ENDRE.

Egy szép, hópehelyszállongós téli napon észrevette Árvai, hogy, jaj, megöregedett...

Ez így történt:

Egyórátját belépett a kis józsefvárosi étkezőbe. Ide járt ebédelni. Leült az asztalához, a legjobb asztalhoz, kályha mellett. Azután levette szemüvegét, gondosan megtörölgette a párától. E művelet után odaszólt a tulajdonosnak:

— Kérek egy zupát!

— Igenis, egy zupát nyolevanasba...

Egy perc és már le is tették Árvai elé a jóillatu gözölgő huslevest.

— Ez aztán a tél! — mondta Árvai, s jólesően dörzsölgette a kezét. Akkor kanalat fogott és szép lassan eszegetni kezdett vele a levesben.

S többet nem szólt, sőt föl sem nézett addig, míg az utolsó cseppig föl nem kanalazta.

— Finom volt... — jelentette ki elismerően és ebben a pillanatban észrevett egy fiatal hölgyet, aki a szemközti sarokasztalnál ült. Lopva ránézett — nő, nem tulajdonos fiatal, de határozottan bájos — állapította meg magában.

Spenót, csontus, feltéttel... ez volt a következő fogás és Árvai buzgón nekilátott. Lám, érdekes idejárni...

Árvai elégedett ember, senki sem parancsolgat-

hat már neki, összegyűlt egy kis pénzecske a munkás évek ideje alatt, apró nyugdíj is van... Nem, öneki aztán nem lehet oka panasza...

Szilvásgombóc... igazán jóízű, Árvai nem is fukarkodott az elismerő jelzéssel:

— Mondhatom, rég nem ettem ilyen remek szilvásgombócot!... — Ezt jó hangosan mondta, hadd hallja meg a szakácsnő is a konyhában. Biztosan örül majd a régi vendég dicséretének.

— Megadjuk mi, kérem, mindennek a cugehört... — mondta a tulajdonos és büszkén előretolta kis pocakját.

A sarokasztalnál ülő hölgy már megebédelt. Lapot kért, olvasott. De ni csak, mintha az újságlap mögött csendesken rámosolygott volna Árvaira.

Árvai elkezdett izegni-mozogni. Nem lehet tévedés, nem ül mögötte senki, csak neki szólhat ez a kedves pillantás. Szétnézett. Nem, tükör sincs a közelében, mint a múltkor egy kávéházban, amikor azt hitte és...

Árvai megigazította a szemüvegét, azután idegeskedően végigsimított borostás állán.

— Meg kellett volna borotválkoznia... — tett magának szemrehányást.

A „hölgy” — elhanyagolt kis nő, ki tudja, ki, mi — valóban oda-oda kacsintott Árvai felé. No, de ki is csodálkozhatnék ezen, hiszen Árvai nem éppen egy öreg ember, nem is rosszkepű a rendesen öltözködik. Igazán nem látszik meg rajta az ötvenöt esztendő, ami olosont a kopaszodó feje fölött.

Soha nem idegenkedett a nőktől. Most, is szinte fölviányozták ezek a bátorító, ígérő pillantások. Ugy érezte magát, mint egy fiatal síheder. S míg legyűrte a szilvásgombóc utolsó falatjait el is határozta, hogy meg fog ismerkedni vele.

De most felállt a nő, már fizetett is, vette a kabátját. És ahogy az ajtó felé ment, még utoljára egy bátorító, jelentőségteljes pillantást vetett Árvai felé. Lám, még kis kacér mosolyt is kerített a piros szája szögletére.

Eppen ekkor hozták Árvainak a feketét. Milyen jó illata van!...

Most gyorsan fizetni kéne, szempillantás alatt lehajtani a feketekávé. Kabátot rántani és iszkolni ki a hidegbe, hamar, hamar, hogy még utólréhesse ezt a kedvesmosolyu teremtet!

Árvai tétovázott. Ott gözölgött előtte a jószagu fekete. Ugy érezte, bűnt követne el, ha föláldozná, ha otthagyná. Egy ilyen jó ebéd után... Lehetetlen...

Hát így történt.

Egy percig valami nagy keserűség, az öregedés fájdalmas tudata vágott a szívébe. Igen, lemondott erről a nőről, ő, minden nőről, úgy látszik, az egész ifjuságáról...

Odanézett még az ajtó felé, szegényült és szomorú pillantással és sóhajtott egy nagyot, mélyet...

De azután újra az asztalra irányult a figyelem. Megbékélten, jóleső-kustán hátradőlt a széken. Csészéjét fölemelte és lassan, tempósan, minden kis kortyot kiélvezve — hörpölgetni kezdte a feketét.